Komentar

GLASILO OBČINE KOMEN • Letnik 5, Številka 2 • APRIL 2010

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen

Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

»VZEMI SI SVOJ OKRUŠEK KULTURE, PESMI, PROZE, PARTITURE«

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika nas je to sporočilo pospremilo na prireditev »Tu sem doma«, ki je bila del abonmajske ponudbe GUD Pihalni orkester Komen. Večer je bil pravo nepozabno doživetje za množico obiskovalcev, ki so spremljali nastop društev v Kulturnem domu v Kobjeglavi. S pravim zanosom in samozavestno so nas s slovensko himno pospremili v praznik člani Tria Brasst Komen – Gregor Rogelja (trobenta), Sebastjan Buda (rog) in Miha Bratina (pozavna). Posebej jih omenjamo, ker so še tako rosno mladi, da smo komaj dojeli, da zmorejo objeti inštrumente, kaj šele igrati. Presenetili so nas. Čestitamo!

Pravzaprav je bil ves večer, dokaj dolg sicer, izjemno doživetje, ki so ga še požlahtili: Mladinski pihalni orkester Komen Glasbene šole Sežana, Podružnice Komen z dirigentom prof. Andrejem Kobalom, Kulturno-telovadno društvo »Kraški slavček« Kobjeglava - Tupelče z Emo in Zofko, ki sta nas nasmejali, ŠKUD 15. februar Komen z baletno sekcijo in vodjo Marjetko Kosovac, otroški pevski zbor OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen z zborovodkinjo prof. Andrejo Rustja, pesnik Nik Pangos z avtorico fotografske razstave »Poezija v fotografiji« Eleno Rožanec, mladinski pevski zbor komenske šole in otroški pevski zbor OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen, Podružnica Štanjel (oba vodi prof. Andreja Rustja), Pepina in Rozina iz Društva Vrt Škrbina, Mešani pevski zbor Gorjansko z zborovodjem prof. Goranom Ruzzierjem in Mešani pevski zbor Cominum z zborovodkinjo, prof. Ingrid Tavčar.

Posebna predstavitev Knjižnice Komen, enote Kosovelove knjižnice Sežana smo doživeli z našo Marijo Umek, ko nam je spletla pravljico želja in jo zaključila: »Mi bomo še naprej sanjali in se trudili, da bodo sanje postale resničnost.« Program je bil raznovrsten, vse kar živi in diha na kulturnem področju v naši občini se nam je izpovedalo, le ljudske pevke in izjemne plesalce, člane folklorne skupine in tamburaškega zbora iz KUD Karla Štreklja Komen, smo pogrešali. Ves čas in na vsakem koraku pa je na prireditvi izžarevalo izvirno sporočilo režiserja, gospoda Sergeja Verča: »Vzemi si svoj okrušek kulture, pesmi, proze, partiture.«

Okrušek zgrabite v svojo dlan – s tal, s stropa, s sten, s sedežev so v nas silili drobci velikanov naše kulture. Prepričana sem, da ste te popisane lističe odnesli s seboj domov in še bolj prepričana, da je ostal večer globoko zapisan v vaših srcih.

Hvala organizatorju prireditve in vsem nastopajočim. Lepo mi je bilo z vami!

Besedilo: Ana Godnik

Društvo VRT Škrbina

Solista Otroškega pevskega zbora OŠ Komen, Podružnica Štanjel

Mladinski pevski zbor OŠ Komen

MPZ Cominum Komen in predsednik Pihalnega orkestra Komen

NEKAJ VREMENSKIH

- Kolikor bolj zgodaj drenuljca cveté,
  toliko prej se srpovi oglase.
- April deževen, kmet ne bo reven.
- Če je na jurjevo sončno in topló,
  trta bogato rodila bo. (24. april – sv. Jurij)
- Če je majnika lepó,
  za kruh je dobro in senó.
- Pred Pankracijem poletje,
  mraz pritisne še na cvetje. (12. maj – sv. Pankracij)
- Če Zofija zemlje ne poškropi,
  vreme poleti prida ni. (15. maj – sv. Zofija)

Komentar

Glasilo Občine Komen
Letnik 5, številka 2, april 2010

Izdajatelj: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05/73 10 450
Fax: 05/73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: komentar@komen.si

Naklada: 1400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v Občini Komen.

Odgovorna urednica: Tanja Bratina Grmek
Uredniški odbor: Andreja Štok (pomočnica odg. urednice), Tanja Godnič, Ana Godnik, Petra Mezinec
Lektoriranje: Tanja Bratina Grmek

Ureditev in priprava za tisk: DTP Studio Sežana
Tisk: Print Luin, Dupan Luin s.p., Sveto 58, 6223 Komen

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št. 05/73 10 452.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko Komentarja pošljete v elektronski obliki na e-naslov: komentar@komen.si, najpozneje do 25. maja 2010. K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji!
Vabimo tudi vse ljubiteljske fotografe ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici Komentarja.
Digitalni posnetki naj bodo v čimboljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.
Naslednja številka izide junija 2010.

Fotografija na naslovnici: Cvetoči mandlji (arhiv Komentarja).

PRIŠLA BO POMLAD, ČAKAL BI JO RAD ...

In vendar je prišla. Navkljub vsemu. Navkljub mrazu, ki je letos kljuboval in se, vsaj tako smo vsi mislili, ni hotel posloviti. Pa navkljub burji, ki smo jo Kraševci vsekakor navajeni, saj je tako rekoč del nas, in se ne damo zlepa in kar tako prestrašiti. A tokrat smo v začetku marca le strahoma čakali, po besedah naših vremenarjev, na najhujše – na orkansko burjo. Hvalabogu je tudi odšla, tako kot je prišla. Hitro. V dveh dneh in z relativno majhno gmotno škodo. Vsaj na Krasu. Na Vipavskem in Goriškem je bilo tokrat huje. Več o samem posredovanju v času vremenskih nevšečnosti si lahko preberete in ogledate v članku poveljnika civilne zaščite v tokratni številki Komentarja.

Ja. Vigred je prišla. Pomlad. Vsa ozaljšana in odeta v nežne barve prvih pomladnih znanilcev. Drobceni zvončki, živahne trobentice, sramežljivo poskrite vijolice, pa dren s svojim rumenim cvetenjem so naznanili, da je v deželo – na Kras – prišla pomlad in z njo prav posebno veselje. Ljudje smo hitro stopili na plan. Ven. Na svež zrak. Poprijeli smo za najrazličnejša opravila. Sejali, sadili ..., upajoč, da bo ravno prav dežja in ravno prav sonca, da bo letina dobra in obilna kot lanska. Iz naših ust in misli v božja ušesa ... Veliko smo in še bomo prav gotovo tudi čistili. Okrog nas, v naši okolici tudi s pomočjo največje prostovoljne akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu! Da bi se klicu, vabilu na le-to odzvalo čimveč prostovoljcev, Kraševcev, in bi tako resnično pripomogli k lepšemu in čistejšemu komenskemu Krasu. Naj zasije v vsej svoji lepoti in krasoti!

Dobrodošlo in zaželeno bi pa bilo, da bi počistili, prevetrili in se otresli tudi vse navlake, ki se je v nas samih nabrala tekom predolge zime. Pomlad je ravno pravšnja za takšna in drugačna početja. Kar pogumno!

V upanju, da so bili velikonočni prazniki blagoslovljeni in doživeti, vam želim prijeten preostanek aprilskih in majskih dni tudi ob prebiranju našega in vašega občinskega glasila. Ko bomo naslednjič prišli v vaše domove, bo že skoraj pravo pravcato poletje in z njim občinski praznik Občine Komen, ko bomo podelili občinska priznanja in nagrade. Do takrat pa le še – srečno!

odgovorna urednica Tanja Bratina Grmek
prof. slov. jezika in univ. dipl. bibl.

OPRAVIČILO

V prejšnji številki Komentarja žal nismo objavili prispevkov naših rednih in zvestih piscev iz štanjelskega vrtca. Za neljubo napako se v uredništvu opravičujemo in prispevke objavljamo v tokratni številki glasila. Hvala za razumevanje.

SREČANJE ŽUPANOV KRAŠKIH OBČIN Z DUHOVNIKI KRAŠKE DEKANIJE

Sežanski in divaški župan ter komenski podžupan so se 9. februarja 2010 srečali z duhovniki kraške dekanije.

Po uvodnem nagovoru je srečanje potekalo predvsem v duhu dobrega sodelovanja. Osrednja tema pogovorov je bila ohranjanje in vzdrževanje sakralnih objektov oziroma kulturnih spomenikov. V letu 2009 je Občina Sežana za obnovo cerkva v Štjaku in Avberju prispevala 30.000 EUR, letos pa je v proračunu za obnovo drugih sakralnih objektov predvidenih 34.000 EUR. V Divači so lani za podobne namene odšteli 20.000 EUR, letos jih bodo 15.000 EUR, v Občini Komen so lani za obnovo cerkva namenili 45.000 EUR, letos je predvidenih 12.500 EUR, v Občini Hrpelje-Kozina pa so za tovrstne namene v letu 2009 namenili 8.000 EUR, v letu 2010 pa jih bodo 9.500 EUR.

Med srečanjem pa so se udeleženci dotaknili tudi teme prostovoljnega dela, ki ga opravljajo Kraška dekanijska Karitas in župnijske Karitas. Njihovo delo je, glede na občuten vpliv gospodarske krize, izredno dobrodošlo in koristno.

Aktivnosti, s katerimi se Kraška dekanijska Karitas in župnijske Karitas ukvarjajo, obsegajo predvsem pomoč socialno ogroženim družinam in posameznikom, pomoč otrokom, starejšim osebam, bolnim in invalidom, prav tako se njihovi člani redno izobražujejo, vključujejo se tudi v dobrodelne akcije na slovenski in mednarodni ravni. Kraška dekanijska Karitas in župnijske Karitas so v letu 2009 pomoči potrebnim družinam, starejšim osebam, otrokom, invalidom in drugim razdelile 16.030 EUR. Zbrali so 31.292 kg hrane, higienskih artiklov in igrač, 264 kosov gospodinjskih aparatov, različnega pohištva in gradbenega materiala, pa tudi šolskih potrebščin. To pa zdaleč ni vse, saj je potrebno upoštevati mrežo župnijskih oziroma medžupnijskih Karitas, ki pomoč razdelijo same, prav tako pa tudi več kot 1000 ur prostovoljnega dela.

Vsi udeleženci srečanja so bili enotnega mnenja, da je sodelovanje med lokalno skupnostjo in župnijami Kraške dekanijske Karitas dobro in da so tovrstna srečanja dobrodošla. Ob zaključku so sklenili, da je s tovrstnimi srečanji potrebno nadaljevati.

Besedilo: Klementina Križman, Občina Sežana

DOBRO JE VEDETI ...

Občinska uprava Občine Komen
Telefon: 05/73 10 450
Fax: 05/73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure:
ponedeljek, torek, petek od 8.00 do 13.00 ure
sreda od 8.00 do 17.30 ure

Ure za občane – podžupan Igor Zega
ponedeljek od 10.00 do 12.00 ure
(predhodna najava na tel. št. 05/73 10 450)

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana
Telefon: 05/73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure:
ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00 ure
sreda od 7.30 do 11.00 ure in od 12.00 do 16.00 ure

Krajevni urad Komen
Telefon: 05/76 68 510
Uradne ure:
torek od 8.00 do 12.00 ure in od 13.00 do 15.00 ure
sreda od 13.00 do 18.00 ure
petek od 8.00 do 13.00 ure
Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Knjižnica Komen
Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05/76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
Delovni čas:
torek in petek od 11.00 do 18.00 ure
sreda od 8.00 do 14.00 ure

Zdravstvena postaja Komen
Splošna ambulanta Komen
Telefon: 05/76 68 506
Posvetovalnica za otroke: vsako drugo sredo v mesecu, dr. Franc Tozon

Lekarna Komen
Telefon: 05/73 11 790
Delovni čas:
ponedeljek od 8.30 do 15.30 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00 ure
sreda od 9.00 do 18.00 ure

Zbirni center Komen
Obratovalni čas:
torek od 9.00 do 13.00 ure
četrtek od 14.00 do 18.00 ure
sobota od 9.00 do 13.00 ure

POSREDOVANJE V ČASU BURJE, 9.–10. 3. 201

Glede na napovedi Hidrometeorološkega zavoda RS in odredbe Uprave za zaščito in reševanje RS smo tudi v Ob-

čini Komen aktivirali štab CZ in PGD Komen. Od popoldneva 9. 3. 2010 so bile ekipe v pripravljenosti. Ponoči smo imeli tri večje intervencije. Potrebno je bilo odstraniti podrta drevesa s cestnih površin v Komnu, Ivanjem Gradu ter Volčjem Gradu in drugod. Odkrivalo je tudi streho piščančje farme v Svetem in streho gospodarskega poslopja v Lisjakih. Zavarovali smo ju z vrečami, napolnjenimi s peskom. Intervencija je bila zaključena 10. 3. 2010 ob 18h zvečer, ko se je burja umirila. Pohvaliti gre člane PGD Komen za požrtvovalnost pri intervencijah in tudi prebivalce Občine Komen, saj so upoštevali navodila, naj se v času hude burje zadržujejo v zaprtih prostorih.

Besedilo in foto: Miloš Lozej,
poveljnik CZ Občine Komen

OB DNEVU IZGNANSTVA SMO OBUDILI SPOMIN NA VRNITEV V DOMOVINO

Prebivalci vasi Komen, Divči, Mali Dol, Tomačevica in Branik se letos spominjajo 65- letnice, ko so se vrnili iz izgnanstva. Od 15. februarja 1944, ko so jim nemški nacisti požgali domove in jih odgnali na Bavarsko, se je prvim uspelo vrniti domov aprila 1945. Neizmerno dolgo je bilo leto bivanja v tujini, ki je ječala pod tujčevo peto. Na Bavarskem so morali delati tako otroci kot odrasli in le bolnim je bilo prizaneseno. Sicer pa so mnogi vedeli povedati, da jim takrat, ko so bili bolni, gospodar ni privoščil hrane. Veljalo je pravilo: Kdor ne dela, naj ne je.

Vse je pozabljeno. K sreči živimo v svobodni in samostojni domovini in spominjanje na tragična obdobja naše zgodovine, kot je izgnanstvo, obujamo kot opomin generacijam prihodnosti. »Prizadevajte si povsod in vsakič, da bi se vojna ne ponovila več.« Tako je izzvenelo tudi naše druženje 14. februarja letos v komenskem kulturnem domu. Freska na steni ob vhodu v naš dom nas spominja na dogodke, ko so si ljudje rešili le gola življenja, imetje pa je bilo darovano na oltar domovine. Malo je več preživelih izgnancev in tisti, ki so, ter njihovi potomci, pa se upravičeno, iz leta v leto, na vsakem spominskem srečanju, sprašujejo, le kdaj bo država udejanila pravico, ki jim pripada po mednarodnem pravu, le-ta pa je, da jim povrne vojno škodo.

Sama sem otrok svobode in ne morem pozabiti obdobja izpred petdesetih let, ko smo mladi po domovih izpolnjevali obrazce in se z nonami in nonoti pogovarjali o tem, kolikšna vrednost imetja je za večino izginila v plamenih. Delali smo zbirnik vojne škode za državo, takrat še Jugoslavijo, in danes smo pred dejstvom. Zakon o vojni škodi je v parlamentarni proceduri, spet bomo popisovali, a kaj ko je živih prič iz dneva v dan manj in ne nazadnje, od kod bo pa ta država vzela denar za izplačilo te vojne škode? Smo ta denar že zapravili, ne da bi ga dobili tisti, ki jim je bil namenjen?

Ostajamo torej pri vsej svobodi svobodni v prepričanju – tudi izgnanstvo je rodilo dan, ki ga živimo. Naj postane ta dan pravičnejši za vse, ne le za izbrance.

Pa še koristna informacija. Na občnem zboru Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, Krajevne organizacije Komen smo izvolili tudi nov odbor. Predsednica je še vedno Sabina Godnič, podpredsednik društva je postal Danilo Kovačič. Vsem uspešno delo pri vraščanju vrednost preteklosti v korake prihodnosti želim!

Besedilo: Ana Godnik

KALAMAROM in Ansamblu Roka Žlindre iskreno čestitamo za zmagovalno pesem Narodnozabavni rok na letošnji EMI 2010, s katero bodo na Evroviziji v Oslu zastopali slovenske barve. Srečno!

župan
in občani Občine Komen

SKLEPI 29. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA OBČINE KOMEN (20. 01. 2010)

SKLEP :
Občinski svet Občine Komen sprejme občinski program varnosti Občine Komen.

SKLEP
1. Občinski svet Občine Komen soglaša, da se v ceno javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov oblikujejo še stroški zbiranja in prevoza biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov, stroški javne infrastrukture in stroški finančnega jamstva za zaprtje odlagališča v naslednjih zneskih:
- stroški zbiranja in prevoza bioloških odpadkov 0,1031 EUR / kg
- stroški javne infrastrukture 0,0067 EUR / kg
- stroški finančnega jamstva za zaprtje odlagališča 0,0427 EUR / kg
2. Vrednosti iz 1. točke tega sklepa ne vsebujejo davka na dodano vrednost.

SKLEP
1. Občinski svet ugotavlja, da je občina oddala Javnemu podjetju Kraški vodovod Sežana d. o. o. s 1. 1. 2010 v najem infrastrukturo, potrebno za oskrbo s pitno vodo, in sicer:
   - infrastrukturo v lasti občine v nabavni vrednosti 5.260.900,51 EUR,
   - skupno infrastrukturo občin (sistem Brestovica) v nabavni vrednosti 20.326.247,04 EUR, od katere pripada delež 14,84% Občini Komen po ključu delitve 3.016.415,06 EUR.
2. Najemnina za uporabo infrastrukture oskrbe s pitno vodo za leto 2010 znaša 154.234,01 EUR. Najemnina se plačuje mesečno s 120-dnevnim rokom plačila, pri čemer se morebitna neplačila poračunajo skupaj z ostalim poračunom do konca marca naslednjega leta.

3. Omrežnina za vodomer DN 13 znaša 7,0586 EUR/mesec, v kateri ni vključen DDV. Kraški vodovod Sežana d. o. o. bo uporabnikom izstavljal mesečne obračune za vodarino in omrežnino, pri čemer bo prvi obračun po tem sklepu izjemoma izstavil v mesecu aprilu 2010 za pretekle tri mesece.

4. Ta sklep začne veljati takoj, uporabljati pa se začne s 1. 2. 2010.

SKLEP
Kraški vodovod Sežana d. o. o. in ustrezne strokovne službe občinske uprave pripravijo do naslednje seje občinskega sveta seznam in prioritetni vrstni red potrebnih rekonstrukcij vodovodnega omrežja v Občini Komen.

SKLEP
V predlagani obliki in vsebini se sprejme odlok o proračunu Občine Komen za leto 2010 v drugem branju.

Besedilo: Andreja Štok, občinska uprava

SKLEPI 30. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA OBČINE KOMEN (17. 02. 2010)

SKLEP
Občinski svet Občine Komen se je seznanil z delovnim poročilom medobčinskega inšpektorata in redarstva Občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana za Občino Komen za leto 2009.

SKLEP
Občinski svet Občine Komen se je seznanil z oceno varnostnih razmer na območju PP Sežana – Občine Komen za obdobje maj–december 2008 in januar–december 2009.

SKLEP
Sprejme se letni plan kulture v Občini Komen za leto 2010.

SKLEP
Sprejme se letni program športa v Občini Komen za leto 2010.

SKLEP
1. Ukine se status javno dobro na nepremičninah s parc. št. 950/28, v izmeri 53 m2, parc. št. 950/29, v izmeri 42 m2, parc. št. 950/30, v izmeri 17 m2 in parc. št. 950/31, v izmeri 60 m2, vse po vrsti rabe: prodajni trg, vpisanih v vložku št. 714, k. o. Štanjel.
2. Parcela št. 950/28, v izmeri 53 m2, parcela št. 950/29, v izmeri 42 m2, parcela št. 950/30, v izmeri 17 m2 in parcela št. 950/31, v izmeri 60 m2, vse po vrsti rabe: prodajni trg k. o. Štanjel, se odpišejo iz dosedanje vložne številke ter se lastninska pravica za to parcelo vknjiži v korist in na ime Občine Komen, Komen 86, 6223 Komen, matična številka 5883091.

SKLEP
Letni načrt pridobivanja in razpolaganja s stvarnim premoženjem Občine Komen za leto 2010, štev. 478-07/2009-10, sprejetim dne 20. 1. 2010, se dopolni v naslednjem:

zap. št.	upravljavec	šifra in ime k.o.	parc. št.	velikost v m2	dejanska vrsta rabe	orientacijska vrednost v €
I. NAKUP ZEMLJIŠČ						
N13	Pipan Peter	2412 Komen	1972/2	74	del ceste	1800

SKLEP

1. Razpiše se svetovalni referendum o vključitvi območja namenjenega izgradnji naselja varovanih stanovanj na severovzhodnem delu vasi Kobjeglava v poselitveno območje.
2. Svetovalni referendum se razpiše za območje Vaške skupnosti Kobjeglava, ki zajema območje naselij Kobjeglava in Tupelče.
3. Za dan razpisa referenduma se šteje 26. februar 2010. S tem datumom začnejo teči roki za opravila, ki so potrebna za izvedbo referenduma.
4. Referendum se izvede v nedeljo, 28. marca 2010.
5. Referendumsko vprašanje se glasi:

»Ali ste za to, da se v osnutek občinskega prostorskega načrta med poselitvena območja vključi tudi območje na severovzhodnem delu vasi Kobjeglava, ki zajema parcele št. 1904, 1905, 1907/1, 1907/2, 1906/1, 1906/2, 1907/3, 1908, 1907/24, 1907/25, 1907/28, 1902, 1903, 1901, 1900/2, 1900/1, 1899, 1897, 1898, 1907/29, 1907/30, 1885, 1907/32, 1886, 1884, 1887, 1877, 1879, 1907/33, 1907/36, 1850, 1848, 1907/37, 1907/38, 1853, 1854, 1852, 1859, 1857, 1860, 1861, 1862, 1863, 1880, 1864, 1865, 1867, 1856, 1869, 1870, 1871/1, 1873, 1874, 1876, 1871/2, 1894, 1895, 1896, 1890, 1891, 1892, 1893, 1888, 1889, 1907/27, 1909, 1907/49 ter dele parcel št. 2713/2, 1907/46 in 2746/3, vse k. o. Kobjeglava, ter se ga opredeli kot območje za stanovanjske površine za posebne namene (z namenom izgradnje naselja varovanih stanovanj)?«

6. Glasovnica mora biti opremljena s pečatom Občine Komen, občinske volilne komisije.
7. Postopek za izvedbo svetovalnega referenduma vodi občinska volilna komisija Občine Komen.

Besedilo: Andreja Štok, občinska uprava

SKLEPI 31. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA OBČINE KOMEN (17. 03. 2010)

SKLEP

Občinski svet Občine Komen sprejme predlog obnove vaških omrežij v predlaganem besedilu.

SKLEP

Sprejme se odlok o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode v Občini Komen v drugi obravnavi.

SKLEP

Občinski svet Občine Komen sprejema kriterije za sprejem otrok v vrtec v predlaganem besedilu.

SKLEP

1. Občinski svet se je seznanil z osnutkom občinskega prostorskega načrta Občine Komen.
2. Osnutek občinskega prostorskega načrta Občine Komen se bo dopolnil glede na izraženo voljo volivcev referendumskega območja vaške skupnosti Kobjeglava- Tupelče na svetovalnem referendumu, ki bo dne 28. 3. 2010.

Besedilo: Andreja Štok, občinska uprava

V NEDELJO, 28. MARCA 2010, JE BIL IZVEDEN SVETOVALNI REFERENDUM V VS KOBJEGLAVA-TUPELČE

Občinski svet Občine Komen je na seji dne, 17. 2. 2010 sprejel sklep o razpisu svetovalnega referenduma (št. 032-04/2010-7, Uradni list RS 13/2010). V skladu s sprejetim sklepom je bil svetovalni referendum na referendumskem območju, ki zajema območje vaške skupnosti Kobjeglava- Tupelče izveden v nedeljo, 28. 3. 2010.

Postopek za izvedbo referenduma je vodila občinska volilna komisija in sicer v skladu z Zakonom o referendumu in o ljudski iniciativi (ZRLI, Uradni list RS 26/2007), pri čemer so se smiselno uporabljala tudi določila Zakona o lokalnih volitvah (ZLV, Uradni list RS 94/2007 UPB 3, 45/2008) in Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ, Uradni list RS 109/2006).

Občinski svet je s sklepom določil tudi referendumsko vprašanje, ki se je glasilo:

»Ali ste za to, da se v osnutek občinskega prostorskega načrta med poselitvena območja vključi tudi območje na severovzhodnem delu vasi Kobjeglava, ki zajema parcele št. 1904, 1905, 1907/1, 1907/2, 1906/1, 1906/2, 1907/3, 1908, 1907/24, 1907/25, 1907/28, 1902, 1903, 1901, 1900/2, 1900/1, 1899, 1897, 1898, 1907/29, 1907/30, 1885, 1907/32, 1886, 1884, 1887, 1877, 1879, 1907/33, 1907/36, 1850, 1848, 1907/37, 1907/38, 1853, 1854, 1852, 1859, 1857, 1860, 1861, 1862, 1863, 1880, 1864, 1865, 1867, 1856, 1869, 1870, 1871/1, 1873, 1874, 1876, 1871/2, 1894, 1895, 1896, 1890, 1891, 1892, 1893, 1888, 1889, 1907/27, 1909, 1907/49 ter dele parcel št. 2713/2, 1907/46 in 2746/3, vse k. o. Kobjeglava, ter se ga opredeli kot območje za stanovanjske površine za posebne namene (z namenom izgradnje naselja varovanih stanovanj)?«

V volilni imenik je bilo vpisanih 215 volivcev, glasovalo jih je 174 (80,93%), 3 glasovnice so bile neveljavne. Na referendumsko vprašanje je z besedo »ZA« odgovorilo 33 volivcev (18,96%), z besedo »PROTI« pa 138 volivcev (79,31%), kar pomeni, da je večina volivcev, ki je glasovala, glasovala proti temu, da se območje, namenjeno izgradnji naselja varovanih stanovanj na severovzhodnem delu vasi Kobjeglava, vključi v poselitveno območje.

Andreja Štok, tajnik OVK

SODELOVANJE DRUŠTVA DIABETIKOV SEŽANA IN DRUŠTVA DIABETIKOV ILIRSKA BISTRICA

Že več let Društvi diabetikov Sežana ter Ilirska Bistrica sodelujeta predvsem na rekreacijskem, športnem in družabnem področju.

S sodelovanjem se krepijo vezi in dopolnjujejo dejavnosti, izmenjujejo izkušnje in spozna način dela društva v posameznih dejavnostih. Vrsto let se udeležujemo občnih zborov društev in prav tu se vidi pomen društva v kraju delovanja, kjer se podajo poročila o opravljenem delu. Pozornost članov pri podajanju poročil in njihovo sprejemanje je odraz zadovoljstva o delu organov društva v zadovoljstvo članstva.

Na zadnjem občnem zboru Društva diabetikov Ilirska Bistrica 6. marca 2010 smo tudi gostje pozorno spremljali poročila o opravljenem delu. Z veseljem ter zadovoljstvom izrekam pohvalo predsedniku Ivanu Brgoču in vsem članom, ki so s požrtvovalnim delom prispevali k uspešnejšemu delu društva.

V Društvu diabetikov Sežana tudi v bodoče želimo Društvu diabetikov Ilirska Bistrica uspešno delo ter še obsežnejše medsebojno sodelovanja prav na vseh področjih.

Besedilo: podpredsednik DDS
Pavel ŠKAMPERLE

IMEL BI 100 LET

Čas druge svetovne vojne je zaznamoval tudi izgnanstvo, ki so ga prebivalci Komna, Divč, Jablanca, Malega Dola, Tomačevice in Branika (takrat Rihemberk) doživljali na Bavarskem v Nemčiji. Duševno trpljenje, da so bili zdoma, spoznanje, da so jim nemški okupatorji požgali domove in negotovost, če se bodo v domovino sploh vrnili, je v Neumarktu blažil duhovnik Ludvik Heigl. V tesni povezavi s komenskim dekanom Viktorjem Kosom in kaplanom Mirkom Renerjem je družina Heigl zbirala živež in obleke za izgnance. Dekan Kos in kaplan Rener sta kljub temu, da so jima Nemci dali možnost, da ostaneta doma, odšla skupaj z ljudmi v izgnanstvo. Tam sta jim lajšala bolečino, jih bodrila in prebujala upanje in stkala vezi z dobrimi ljudmi. *»Bili so to nepozabni ljudje, ki so nam v času internacije neutrudno pomagali: Ludvik Heigl, sestra Rezi in gluha in slepa Ana. Imenovali smo to hišo Betanijo, kamor sva hodila z gospodom kaplanom iz lagerja po pomoč.«* Tako je v spominih napisal dekan Viktor Kos.

Člani Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, Krajevne organizacije Komen – upravni in nadzorni odbor, so se dobrotnikov iz tistih časov spomnili na svojem prvem sestanku po občnem zboru, tj. v sredo, 24. marca 2010, ko se je pred 100 leti rodil Ludvik Heigl, župnik iz Nemčije, dobrotnik naših izgnancev. Počastili smo spomin nanj, ki je žal že pokojni, in se odločili, da bomo na praznik sv. Jurija, tj. 25. 4. 2010, za pokojnega dobrotnika darovali sveto mašo. V Komnu jo bo daroval naš župnik Peter Černigoj. Prav tako pa bomo sveto mašo zanj darovali tudi v Nemčiji in tako prijatelje na Bavarskem seznanili z našim poklonom dobrotniku. Prepričani smo, da je bil župnik Ludvik Heigl tisti človek, ki je v veri čutil duhovnost in ne slo po materialnem bogastvu. Tudi zato se mu duhovno poklanjamo.

Besedilo: za DIS 1941–1945, KO Komen Sabina Godnič

10 LET ŠPORTNEGA KINOLOŠKEGA DRUŠTVA KOMEN

KOMEN – Letos marca mineva deset let od ustanovitve Športno kinološkega kluba Komen, ki je v teh letih izšolal približno 200 psov in prav toliko vodnikov. Iz kluba, ki je v začetku štel 22 članov, je zraslo prepoznavno in eno najboljših kinoloških društev v slovenskem prostoru, saj ima člane iz cele Primorske, od Tolmina do Ljubljane in celo iz hrvaške Istre (Rijeke).

Na nedavnem občnem zboru v lovski koči v Štanjelu so pregledali opravljeno delo v preteklem letu in podali kratko zgodovino društva, za katerega je marsikdo v začetku mislil, da je kinološki klub na Krasu nepotreben in da bo kmalu zamrl. »Po prvem letu smo postali polnopravni člani KZ in FCI-ja. V društvo so začeli prihajati tudi zamejci in uveljavljeni kinologi iz Hrvaške. Način šolanja se je v desetih letih bistveno spremenil, saj se naš vodja Ljubo Gorup stalno izpopolnjuje. Za inštruktorja sta se izšolala še Zlatko Lah in Ida Benčina, na šolanju za markerja in polagalca sledi pa sta še dva naša člana,« je poudarila predsednica kluba Milojka Milič. Skozi zgodovino društva se je sprehodil vodja šolanja Ljubo Gorup, ki je bil eden izmed ustanoviteljev kluba ob Marku Bandeliju, velikem ljubitelju dobermanov.

Prav doberman in nemški ovčar sta tudi v logotipu komenskega društva. »Pričeli smo urejati poligon, za katerega plačujemo najemnino Vinakrasu, del prostora pa nam je brezplačno v uporabo odstopil gospod Makovec, za kar smo mu hvaležni. Že naslednje leto smo organizirali prvo razstavo nemškega ovčarja in vse nadaljnje so bile profesionalno izvedene. Leta 2008 pa smo uspešno izpeljali glavno vzrejno razstavo. Malo šolo je lani obiskovalo 27 kandidatov, opravilo jo je 22. Dva kandidata sta opravila program višjih izpitov, štirje pa nadaljevalni program,« je poudaril Gorup. Organizirali so tudi kinološki piknik, kinološke delavnice na osnovnih šolah in vrtcih v Komnu in Dutovljah ter razne oblike izobraževanja za vodnike psov. Želijo, da bi se večje število tečajnikov male šole odločalo za nadaljevanje šolanja.

V letošnjem letu bodo preko celega leta potekale aktivnosti, kot so klasična šola po programih male šole, nadaljevalni tečaji in višji izpiti, poskrbeli bodo za socializacijo problematičnih psov in za delo s psi iz zavetišča. Izpeljali bodo 6. specialno razstavo nemškega ovčarja in vzrejni pregled nemškega ovčarja. Delo s pastirskimi psi bodo predstavili 16. maja, dan odprtih vrat pa imeli 20. junija. V oktobru prirejajo regijsko tekmo šolanih psov.

Na občnem zboru pa so po podelili priznanja članom, ki v klubu delujejo že deset let. Priznanja so prejeli: Sonja Tominšek, Mirko Masten, Bernard Buda in Ljubo Gorup. Posebno priznanje, srebrni znak Kinološke zveze Slovenije, pa je prejela Ida Benčina. Po uradnem delu je sledilo prijetno druženje ob glasbi, za katero je poskrbel Joško Gruden iz Ajševice, zaključili pa so ob sladki torti.

Besedilo in foto: Olga Knez

MILENA ŠTOLFA NOVA PREDSEDNICA SEŽANSKIH KMETIC

ŠTORJE – Milena Štolfa, vodja sežanske Kmetijske svetovalne službe, je postala nova predsednica sežanskega Društva kmetic sežanske regije in je tako po šestih letih zamenjala dosedanjo predsednico Mileno Tavčar, ki je postala podpredsednica. Še naprej pa ostaja njihov mentor Srečko Horvat. To so na nedavnem občnem zboru v gostilni Skok v Štorjah, ki jo že vrsto let vodi Stojan Skok, tudi član omenjenega društva, sklenile članice Društva kmetic sežanske regije, ki šteje več kot 80 članic. Sicer pa so pregledali pestro dejavnost v preteklem letu in sprejeli program dela za leto 2010.

»Sodelovale smo na raznih praznikih in prireditvah, ki obujajo stare kmečke običaje. To so: Belajtenga v Škocjanu, praznik sežanske, divaške in komenske občine, Praznik terana in pršuta v Dutovljah, srečanje kmetic Primorske (lani se je odvijalo v Črnem Vrhu), furmanski praznik v Postojni, dnevi odprtih vrat v Lipici, Dnevi slovenskih dobrot na Ptuju, srečanje turističnih kmetij Slovenije itd. Sodelovale so tudi na dnevih glasbe in plesa v Pridvoru na Gorenjskem, kjer so se predstavile folkorne skupine Slovenije. Medtem ko smo predlanskim sodelovale tudi pri sprejemu in na obisku kraljice Elizabete II. v Lipici, smo lani z divaško občino sodelovale kot društvo v Italiji (San Canziano d'Isonso), kjer so nas domačini nadvse toplo sprejeli. Na

razstavi velikonočnih jedi smo sodelovale v Pivki, strokovno ekskurzijo na Ptuj pa smo obogatile še z ogledom Mozirskega gaja. V Pliskovici smo prikazale pripravo domačih jedi za srednješolce Tehnične šole iz Nove Gorice. S svojim prispevkom smo počastile tudi odprtje srednje dvorane Kosovelovega doma v Sežani. Kmečke ženske smo odšle tudi na razne strokovne ekskurzije in sodelovale ob predstavitvi konzorcija kraških pridelovalcev terana,« sta poudarili Milena Tavčar in Milena Štolfa.

Tudi v letošnjem letu bo program ostal približno enak. Ob sodelovanju s sorodnimi društvi in Zvezo kmetic Slovenije bodo še naprej sodelovale na občinskih praznikih, furmanskem prazniku in Prazniku terana in pršuta, dnevu odprtih vrat v Lipici, na raznih razstavah in prireditveh ter se udeleževale strokovnih eksurzij. Program so že popestrile s snemanjem televizijske oddajo Na zdravje, ki je bila na sporedu v petek, 12. marca 2010, na SLO1, konec septembra in v začetku oktobra pa bodo sodelovale na svetovnem kongresu čebelarjev. Aktivno sodelujejo tudi v LAS-u, saj so ene izmed njegovih ustanoviteljic. Letošnje srečanje kmetic Primorske pa bo na Tolminskem.

V kulturnem programu sta občni zbor s skečem intervjuja s kmetovalcem Joškom Fakinom popestrila Matjaž Sanabor in Marko Colja.

Besedilo in foto: Olga Knez

PREDSTAVITEV DRUŠTVA »VEZI« NA GRAJSKEM DVORIŠČU GRADU ŠTANJEL OB MEDNARODNEM GLASBENEM TEKMOVANJU UPOL- OVA SVIREL

Društvo za duševno zdravje »VEZI« je na kraško-notranjskem in kraško-obalnem edini izvajalec socialnih programov na področju duševnega zdravja v skupnosti. Člani Društva »VEZI« so se v Štanjelu ob mednarodnem glasbenem tekmovanju UPOL-ova SVIREL predstavili s promocijo izdelkov, ki nastajajo v okviru programa SONČNI TOBOGAN –MREŽA KREATIVNIH DELAVNIC. Kreativne delavnice potekajo v programu Mreža dnevnih centrov Štanjel, Štorje, Ilirska Bistrica, ki omogoča ljudem s težavami v duševnem zdravju možnosti za pridobivanje novih funkcionalnih znanj kakor tudi pogoje za višji nivo kvalitete njihovega življenja in socialno vključenost.

Omenjene aktivnosti se v dnevnih centrih izvajajo vsak dan in so na voljo vsem zainteresiranim uporabnikom kakor tudi članom širše skupnosti.

Najpomembnejše je, da se posamezniki znotraj skupnosti počutijo varne in sprejete ter zadovoljujejo svoje kratkoročne ali dolgoročne cilje. Velik del našega poslanstva je promovirati duševno zdravje v smeri ozaveščanja širše skupnosti o duševni bolezni in življenju z njo, torej v smeri destigmatizacije duševne bolezni. Ob tej priložnosti se zahvaljujeo vsem, ki nam omogočajo sodelovanja na raznih pripreditvah in javnih dogodkih ter nam tako omogočijo uresničevanje socialne preventive.

Besedilo: Društvo »VEZI«
Karmen Margarit, dipl. soc. del

TRADICIONALNO PUSTOVANJE V DRUŠTVU »VEZI«

Čas, ko mrzla zima prepušča mesto prijaznejši pomladi, je bil na Slovenskem že od nekdaj razlog za številna praznovanja, kamor uvrščamo tudi pustovanje. V Društvu za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »VEZI« smo se tudi letos odločili in tako ročno izdelali izvirne pustne maske. Že v začetku februarja smo v okviru kreativnih delavnic Dnevnega centra Štorje izdelali prav posebno skupinsko masko, ki smo jo poimenovali »valentinovi srčki«. Valentinovi srčki smo se na pustni torek tradicionalno predstavili Sežani, prinesli smo ji dobro voljo in ljubezen. Ljubezen smo prinesli tudi v številne javne ustanove, saj smo se poveselili na Centru za socialno delo Sežana, v ambulanti dr. Sedmakove, v lekarni, na zavodu za zaposlovanje. Vsi so nas bili zelo veseli in so nas zelo lepo sprejeli. Pustno povorko smo nadaljevali do občinske stavbe, kjer nas je z velikim veseljem sprejel župan Občine Sežana, gospod Davorin Terčon s sodelavci ter nas pogostil s slastnimi pustnimi krofi. Pustovanje smo zaključili v Dnevnem centru Štorje ob pravi pustni pojedini, tj. ob zelju in klobasah. Upamo, da nam je uspelo več – ne samo pregnati zimo, ampak nasmejati ljudi in jim sporočiti, da nam kljub vsemu ljubezen in dobra volja vedno ostaneta. Ob tej priložnosti se vsem najlepše zahvaljujemo in obljubljamo, da se naslednjo leto zopet vidimo.

Besedilo: Karmen Margarit
Foto: Valerijo Jurca

DRUŠTVO »VEZI« – DAN ZA SPREMEMBE – STOJNICA V KOMNU, SEŽANI, ILIRSKI BISTRICI IN POSTOJNI

»Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva je nevladna organizacija, ustanovljena leta 1992 z namenom promocije in razvijanja prostovoljskega dela in solidarnosti med ljudmi. Njene aktivnosti so poleg prikazovanja prostovoljstva kot pozitivne priložnosti tudi povezovanje posameznikov z želenimi oblikami prostovoljskega dela, usposabljanje prostovoljcev in pomoč organizacijam pri razvijanju prostovoljskega dela.«

Na Slovenski filantropiji, združenju za promocijo prostovoljstva si že vrsto let prizadevajo za dvig prepoznavnosti prostovoljskega dela. Letos bodo prvič priredili Dan za spremembe, ki se bo zgodil 24. marca. Na ta dan bodo v različnih krajih po Sloveniji potekale številne prostovoljske akcije, ki jih pripravljajo v sodelovanju z različnimi prostovoljskimi organizacijami in občinami. Pridruži se jim lahko vsak, ki bo želel v našo družbo in okolje vnesti pozitivne spremembe. (Vir: www.filantropija.org, www.prostovoljstvo.org).

Akciji Slovenske filantropije se pridružuje tudi Društvo »Vezi«. V ta namen bomo v dopoldanskem času 24. 3. 2010 postavili promocijske stojnice v Sežani, Ilirski Bistrici, Postojni ter v Komnu nasproti trgovine Tuš. Na promocijskih stojnicah bomo razstavljali izdelke, ki nastajajo v naših kreativnih delavnicah. Poleg tega bo na stojnicah v Sežani in Il. Bistrici potekala tudi predstavitev »delavnice v živo«. Mogoče bo opazovati, kako izdelki nastajajo, ali se celo preizkusiti v lastni ročni spretnosti. Poleg uporabnikov in zaposlenih bodo na stojnicah sodelovali tudi prostovoljci, ki so že vključeni v naše programe. Na stojnicah bo mogoče dobiti različno informativno gradivo (op. zloženke, glasilo, zbornik), iz katerega je mogoče naše društvo podrobneje spoznati.

Prostovoljno delo na področju duševnega zdravja in skupnostnih služb je tako v Sloveniji kakor tudi v tujini priznano in koristno. Ljudje s težavami v duševnem zdravju so potisnjeni na socialni in družbeni rob. Člani širše skupnosti, ki želijo sodelovati v programih, hkrati dvigujejo nivo kvalitete življenja in socialne vključenosti ter pridobivajo na občutku lastne vrednosti. Prostovoljstvo doprinese tudi k vsesplošni dobrodelnosti in blagostanju v skupnosti. S programom razvoja prostovoljstva želimo v Društvu »Vezi« prostovoljcem in pripadnikom širše skupnosti približati področje duševnega zdravja ter aktivno delovati v smeri destigmatizacije duševne bolezni.

Besedilo: Mojca Mahnič pod mentorstvom mag. Katarine Tomažič

12. FESTIVAL MALVAZIJE

IZOLA – Na letošnjem že 12. tradicionalnem Festivalu Malvazije, ki ga je uspešno organiziralo Društvo vinogradnikov Slovenske Istre, se je predstavilo preko 80 vzorcev te kraljice istrskih belih vin, podelili pa so tudi priznanja najbolj všečnim malvazijam po izboru obiskovalcev. Ob vinarjih Slovenske Istre so se predstavili tudi vinarji Krasa in Hrvaške, z malvazijami pa sta sodelovala še Marega iz Števerjana in klet Parovel iz Boljunca. Ob degustacijah malvazije so sledile številne spremljevalne prireditve.

Festival malvazije se je pričel že pred mesecem in pol z Malvazijo turom, kjer so in še bodo po Festivalu malvazije kar v 13. izbranih restavracijah pripravili pestre enogastronomske večere. Moto letošnjega festivala z naslovom »Malvazija, žlahtni okus Mediterana« je po besedah predsednice društva istrskih vinogradnikov Ingrid Mahnič ta, da je festival srečanje, ki briše meje in združuje tako vinarje, enologe, sommelierje, vinske kraljice in viteze, pripadnike gibanja slow food, kulinarike, umetnike, predvsem pa tiste, ki jim je malvazija všeč.

Dvodnevni festival, ki ga je slavnostno odprl izolski župan Tomaž Klokočovnik, sta se udeležili tudi slovenska vinska kraljica Anreja Erzetič in vinska kraljica Slovenske Istre Ana Pucer. Sommelier Davorin Škarabot je podelil priznanja za malvazije v treh kategorijah po izboru sommelierjev Slovenije. V kategoriji za sveže malvazije je zmagala malvazija let. 2009 vinogradništva Slavka Turka iz Pobegov, med zrelimi malvazijami je slavila malvazija Steras let. 2008 iz Šareda, med malvazijami z ostankom sladkorja pa sladka malvazija Berce.

Na zaključku prireditve so podelili posebna priznanja za uspešno organizacijo kot tudi priznanja za najbolj všečno malvazijo po izboru obiskovalcev. Zmagala je malvazija let. 2000 – pozna trgatev kleti Ingrid Mahnič iz Dragonje, ki je prejela tudi 2. mesto za malvazijo Angeli let. 2007. Tretje mesto pa je osvojila malvazija let. 2009 iz kleti Štule Izola.

Med vinarji je Brstovsko penino ponujal Dušan Rebula iz Brestovica pri Komnu tudi predsednici društva istrskih vinogradnikov Ingrid Mahnič

Festival malvazije pa je le eden izmed petih projektov, ki potekajo pod nazivom Gastonomski zakladi Istre. Od 16. do 19. aprila bo sledil Festival zlate oljčne vejice, med 25. in 30.aprilom niz prireditev Sparglafest, tradicionalni praznik refoška bo v Marezigah od 21. do 23. maja, obsežna prireditev pa je Od vinarja do oljkarja. Gastronomski zakladi Istre ponujajo do konca junija posebne dnevne ponudbe tematskih menijev v kar dvanajstih izbranih restavracijah. Ob četrtkih ob 19. uri pa so posebno vodeni tematski kulinarični večeri, od katerih bi radi izpostavili dva, ki se bosta v aprilu odvijala v Pretorski palači v Kopru. 19. aprila bo vodena degustacija oljčnega olja v kombinaciji s kulinariko, 26. aprila pa predavanje Slow food v Istri, kjer bo 20 ponudnikov postreglo z najrazličnejšimi jedmi iz špargljev.

Besedilo in foto: Olga Knez

KRAŠKI VINOGRADNIKI SE PRIPRAVLJAJO NA 40. PRAZNIK TERANA IN PRŠUTA

DUTOVLJE – Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, ki šteje 86 članov in ga od lanskega leta vodi nov predsednik David Mahnič, je na nedavnem občnem zboru (17. 2. 2010) na Osnovni šoli Dutovlje pregledalo opravljeno delo v preteklem letu in sprejelo program dela za tekoče leto s poudarkom na letošnjem že 40. tradicionalnem Prazniku terana in pršuta, ki bo potekal avgusta meseca prav v Dutovljah. Zbrani so uvodoma prisluhnili predavanju o mlečnokislinski fermentaciji, o kateri je spregovorila specialistka za vinarstvo pri Kmetijskem gozdarskem zavodu Slovenije Nova Gorica Tamara Rusjan.

Občnega zbora se je udeležila tudi kraljica terana Neža Milič iz Zagradca, prva slovenska vinska kraljica iz Italije, ki je uspešno predstavljala kraške vinogradnike enotnega slovenskega prostora in nadaljevala delo zadnjih dveh kraljic Martine Rebula in Jasmine Macarol. Neža Milič je prisotne vinogradnike nagovorila, da svoje hčerke pripravijo do tega, da kandidirajo za ta častni naslov. Zbor so zaključili s predstavitvijo prekrasnega filma o Krasu avstrijske televizije in avtorja Kurta Mayerja.

Predsednik in tajnica društva Andrej Mahnič in inž. vinogradništva Majda Brdnik iz sežanske Kmetijsko svetovalne službe sta poudarila številne aktivnosti društva v lanskem letu, ki so bile usmerjene v strokovna usposabljanja članstva, številna lokalna ocenjevanja vin (Pliskovica, Dutovlje, Štorje, Tomaj, Brestovica pri Komnu, Povir, Štanjel itd), udeležbe na vinskih sejmih in prireditvah (Ptuj, Split, Ljubljana, Gornja Radgona, kjer je šampionski naslov prejel Darko Grbec, prvič izveden projekt sežanske Obrtno-podjetniške zbornice Kraško-brkinska pravljica ob sežanskem občinskem prazniku, sejem MOS Celje, Turizem in prosti čas Ljubljana, Devin, Občino Sežana pa so zastopali tudi v Franciji in Švici itd.). Ob Prazniku terana in pršuta so izvedli ocenjevanje vin in podelili priznanja desetim najboljšim vinarjem, vina le-teh pa je bilo mogoče tudi degustirati. Kraški vinogradniki so ponosni tudi na obisk, ki ga je opravil predsednik države dr. Danilo Türk, ko si je ogledal najstarejšo, več kot 230 let staro kraško trto v Šepuljah, katere lastnici sta *Duša in Anamarija Turk. Cepiče te trte so zasadili tudi v evropski latnik prijateljstva v Pliskovici, v Štanjelu in Zgoniku. Tudi v Merčah se lahko ponašajo s staro refoškovo trto, o kateri je slovenska televizija snemala oddajo. Cepljenko najstarejše trte na svetu iz Maribora pa so posadili tudi ob vstopu v Ferrarijev vrt v Štanjelu, medtem ko v evropskem latniku prijateljstva v Pliskovici že daje pridelek.*

Pozornost so posvetili tudi letošnjim dogajanjem s poudarkom na projektu Kraški mozaik okusov, ki zajema aktivnosti v okviru Kraške vinske turistične ceste, ogledi dobrih praks, prireditvi En Kras, tisoč okusov, izdaji zgibanke idr. Več pozornosti bodo namenili povezovanju z drugimi vinogradniki drugih vinorodnih okolišev, še posebej Tržaškega Krasa. Sodelovali bodo tudi na različnih promocijah Krasa, kot so denimo Festival malvazije, ki bo potekal v Izoli 28. in 29. marca 2010 v organizaciji istrskih vinogradnikov. Aktivno bodo sodelovali tudi na letošnjem že 40. jubilejnem Prazniku terana in pršuta, ki se bo uredno pričel 8. avgusta z izborom kraljice terana v Pliskovici. Izbor organizirajo v sodelovanju z Mladinskim hotelom in Razvojnim društvom Pliskovica ter organizatorjem praznika. Teden dni kasneje pa bo osrednja prireditev s podelitvijo nagrad najboljšim vinogradnikom in vinarjem, z razstavo starih fotografij o vinogradništvu – trgatvi in vinarstvu na Krasu in z drugimi spremljajočimi aktivnostmi. Do 20. maja bodo zbirali stare fotografije po vaseh. Zato pozivajo vse Kraševce, ki imajo stare fotografije z vinogradniško tematiko, da jih posodijo za razstavo v Dutovljah. Ob tej priložnosti bodo izvedli tudi ocenjevanje kraških kleti, prihodnje leto pa načrtujejo tudi ocenjevanje vinogradov. Dutovsko Turistično društvo Kras pa bo po besedah predsednika Branka Kjudra praznik popestrilo tudi z razstavo oblačil skozi čas v sodelovanju z dobro poznavalko oblačilne kulture Marto Košuta.

Besedilo in foto: Olga Knez

KRAŠKI DREN – ŠTEVILČNO IN PREPOZNAVNO DRUŠTVO KRASA

SEŽANA – Člani Kluba Kraški dren – društva za preprečevanje arteroskletrotičnih zapletov – so se konec januarja zbrali na občnem zboru društva v restavraciji Carat Hotela Safir v Sežani in pregledali opravljeno delo v preteklem letu. Predsednica društva Ivanka Šuc Celano je poudarila, da prav letos društvo praznuje 10-letnico svojega delovanja. Društvo je izredno aktivno, šteje 320 članov, osnovno poslanstvo, tj. telovadbo pod strokovnim vodstvom fizioterapevtk in voditeljic telovadbe, pa opravljajo v 12. telovadnih skupinah na Krasu.

»Naša telovadba je najbolj obiskana kar 8–9 mesecev v letu, privoščimo si le daljše poletne počitnice. V nekaterih skupinah se telovadba prične že konec septembra. Posamezne telovadne skupine so se uspešno odzivale izzivom časa, okolja in članstva, tako da ni usahnila niti skrb za prijetna in koristna druženja. Imeli smo novoletna srečanja, proslavili dan žena in materinski dan idr. Aktivna je skupina v Komnu, ki je z osnovno šolo pripravila akcijo Telovadba treh generacij, v Komnu je tudi zaživela Točka vseživljenjskega učenja. Sicer pa smo izpeljali delavnice in predavanja o zdravi prehrani, o boleznih srca in ožilja, aritmiji in prehrani za diabetike. Pri tem so sodelovali priznani zdravstveni delavci, kot so: dr. Ljubislava Škibin, dr. Vesna

Vodje telovadnih skupin s predsednico Kraškega drena Ivanko Šuc Celano

Vodopivec, prim. dr. Boris Cibic ter medicinski sestri Klara Peternelj in Nataša Volk,« je med drugim poudarila predsednica Šuc Celano. Uspešno sodelujejo s kraško podružnico Društva za zdravje srca in ožilja, v katero so se včlanile vse vodje telovadnih skupin, ki med drugim prejemajo tudi revijo Za srce. Ob udeležbi na koncertu Melodije za srce v Ljubljani in pohodih (po dolini reke Glinščice, Ludvikovi poti itd.) pa so s kraško podružnico Društva za srce uspešno soorganizirali kulturno umetniško in zdravstveno prireditev Z razumom, pesmijo in plesom za zdrava srca Krasa, ki je novembra lani že 15. napolnila sežanski Kosovelov dom. V kulturnem programu je sodelovalo več kot 150 nastopajočih, pri tem pa je nastala tudi nova himna Zdravljica za bleda lica. Na tej prireditvi so prostovoljke opravile več kot 250 brezplačnih meritev krvnega pritiska, sladkorja, holesterola in kisika v periferni krvi. Z zbranimi prostovoljnimi prispevki pa bodo nakupili dodatne aparate za razna merjenja in prenosni EKG. Vse te aparature, meritve in posvet opravljajo zdravniki ali medicinske sestre tudi med letom v telovadnih skupinah Kraškega drena.

Za popestritev telovadbe so poskrbeli z nakupom telovadnih pripomočkov, kot so žoge, blazine, trakovi ..., pa tudi z enodnevnim izletom v Arboretum, junija pa so imeli tradicionalni zaključni piknik.

Na občnem zboru so se s cvetjem in skromnimi darilci zahvalili vsem vodjem skupin, računovodkinji Tanji Pipan, novinarki Olgi Knez, dolgoletni predsednici društva Anči Godnik, dr. Ljubislavi Škibin in dr. Vesi Vodopivec. Darilca so med drugim prispevali sponzorji: Vezenje Divas Divača, sežanska Banka Koper in A banka. Prijetno druženje so zaključili z družabnim srečanjem in zabavo, za katero sta poskrbela pevka Petra in harmonikaš Matej Felicjan.

Besedilo in foto: Olga Knez

NASTOP KRAŠKIH HARMONIKAŠEV

ŠTORJE – Kulturno društvo Kraška harmonika prireja v petek, 9. aprila 2010, ob 19.30 v zadružnem domu v Štorjah, kjer poteka tudi šola diatonične harmonike pod vodstvom prof. Zorana Lupinca, koncert za svoje člane. Na prireditvi se bodo predstavili člani društva, ki uspešno deluje že 25 let. Med nastopajočimi velja omeniti lanskoletnega mladinskega evropskega prvaka na diatonično harmoniko Manuela Šavrona iz Gradina, ki bo zaigral na diatonično harmoniko ob spremljavi violine in kitare. Seveda pa so člani Kraške harmonike v lanskem in letošnjem letu dosegli vidne uspehe tako na tekmovanjih doma in v tujini. Po prvem delu koncerta, kjer se bodo predstavili zlasti najmlajši člani, se bodo predstavili še pevci otroškega zbora dutovske osnovne šole, ki bo zapel med drugim tudi himno društva Kraške harmonike, ki jo je na besedilo Bojana Podgorška uglasbil prof. Zoran Lupinc, ki že vrsto let poučuje kraške harmonikaše. Predstavila se bo tudi skupina godcev, ki je lani nastopili na Muzikfeštu v Šempolaju. Zaigral pa bo tudi najstarejši godec Jože Škrlj iz Mereč. Vstopnine ni.

Trenutno poteka tečaj harmonike v Štorjah in na Osnovni šoli Dutovlje pod vodstvom prof. Zorana Lupinca. V Štorjah poučuje še Andrej Gropajc, v Dutovljah pa Rok Tavčar. Skupno poučujejo okrog 40 harmonikarjev. Zaključek tečaja bo na Kmečkem turizmu pri Brunotu v Avberju v petek, 23. aprila 2010. Člani društva so sodelovali pred kratkim tudi pri snemanju televizijske oddaje Na zdravje. V društvu prirejajo 23. maja 2010 izlet za člane društva v Goriška brda in v muzej v Kobarid. Občni zbor društva, ki šteje blizu 120 članov, bo 7. maja 2010 ob 18. uri na osmici v Grahovem Brdu.

Besedilo: Olga Knez

POHOD NA VOLNIK

SEŽANA – Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije – Podružnica Kras je po uspešnem januarskem pohodu na Medvejk pripravilo v februarju še pohod na Volnik. Blizu 50 pohodnikov in ljubiteljev narave se je tretjo nedeljo v februarju pod vodstvom Ludvika Husuja podalo s stare avtobusne postaje v Sežani z avtomobili do Repna, kjer so si ogledali kraško hišo, kjer se nahaja od 1968 tudi etnološki muzej.

Tu jih je prijazno sprejela dobra poznavalka kraške dediščine Vesna Guštin Grilanc, predsednica Kulturnega društva Kraški dom. Podrobno je predstavila prostovoljno delo društva in pomen kraške hiše. To opuščeno hišo so leta 1968 odkupili člani zadruge Naš Kras z namenom ohraniti prvobitno kraško ljudsko arhitekturo in jo predstaviti širši javnosti. Kraška hiša nudi zavetje številnim pri-

reditvam, razstavam, prikazom ljudskih običajev in drugim kulturno-izobraževalnim pobudam. Skupaj s Kraško ohcetjo je enkraten prispevek k prepoznavnosti neizpodbitne slovenske zgodovinske prisotnosti in aktualne stvarnosti na Tržaškem ter izjemna priložnost za celostno osveščanje slovenskih in tujih obiskovalcev. »Minilo je že 40 let, odkar pripavljamo to kulturno folklorno manifestacijo, na kateri se je lani zbralo več kot 700 narodnih noš. Imamo tudi dobre prijateljske stike s slovenskimi društvi in tako se bomo 19. marca predstavili v sežanskem Kosovelovem domu na Festivalu prijateljstva. Skrbimo pa tudi za sožitje z italijansko manjšino, čeprav je repentaborska občina pretežno slovenska in najmanjša od tržaških občin, saj šteje le 850 prebivalcev,« je poudarila Vesna Guštin Grilanc.

Po predstavitvi so se pohodniki povzpeli na 546 metrov visok Volnik z manjšim razglednim stolpom in marmornato ploščo. Ob lepem sončnem vremenu so imeli lep razgled na vse štiri strani neba (Piran, Krn, Batognica, Triglav, Golaki, Snežnik, Kras in drugi bližnji vrhovi in kraji). Tu jih je pozdravila tudi predsednica kraške podružnice Društva za zdravje srca in ožilja dr. Ljubislava Škibin. Po spustu so se odpravili še na ogled svetišča in cerkve iz 14. stoletja na Taboru, kjer so v notranjosti freske iz leta 1912. Cerkev je posvečena Devici Mariji in vsako leto 15. avgusta se tukaj množično slavi praznik Marijinega vnebovzetja. Cerkev na Tabru pa je poznana tudi po tradicionalni Kraški ohceti, ki jo Zadruga Naš Kras prireja vsako drugo leto. Pohod pa so zaključili z ogledom Repentaborskih sten, ki predstavljajo osamljene naravne spomenike iz apenčastega ka-

mna. Nekatere stene segajo tudi do 10 metrov visoko. Stene so naravni pojav posebnega geomorfološkega pomena, ki nastane zaradi kemičnega razstapljanja ob delovanju meteorskih voda in posebne toplografske lege. Mogočni naravni spomeniki dajejo kraški poti poseben dodatni krajinski pomen. Na stenah so domačini postavili spominsko ploščo v spomin na žrtve fašizma in nacizma.

Tretjo nedeljo v marcu pripravljajo pohod po poti mlinov ob reki Raši, 18. aprila se bodo podali na pohod v Kobjeglavo, 16. maja pa si bodo ogledali etnološki hišni muzej Pri Grgurjevih v Brestovici pri Povirju in zbirko kamnov iz kraških kamnolomov Gabrijela Jerama iz Štorij.

Besedilo in foto: Olga Knez

POHOD DIABETIKOV »GREMO V GOZD«

PLISKOVICA – S pohodom »Gremo v gozd« je sežansko društvo diabetikov pričelo niz spomladanskih pohodov, ki jih bodo opravili v vseh štirih kraško-brkinskih občinah. Pričeli so v sežanski občini, ko se je to soboto (13. marca 2010) pod evropskim latnikom prijateljstva v Pliskovici zbralo več kot 30 pohodnikov, ki so si ogledali nekatere naravne in kulturne znamenitosti te kraške vasice, na vrhu hribčka, ki šteje dobrih sto hišnih številk in kjer živi blizu 250 prebivalcev. Pliskovica je dobila ime po drobni ptičici, beli pastirici oz. po ovčki pliski, ki je tudi simbol Pliskine poti, ki so jo že pred leti domačini in domače Razvojno društvo Pliska uredili v okolici vasi.

Najprej sta udeležencem izkazala gostoljubje domačina Silva in Milan, nakar jih je v gozd peljal izkušen poznavalec

Udeleženci pohoda »Gremo v gozd« pri kalu v Pliskovici

Udeleženci pohoda »Gremo v gozd« pri največji skali na Krasu

kraške kulturne in naravne dediščine Drago Širca – Kovačev. Ogledali so si več kalov ter spoznali projekt 1001 kal – 1001 zgodba o življenju. Hodili so tudi po ostankih ozkotirne železnice iz 1. sv. vojne ter se zaustavili ob največji steni na Krasu. Pohod so zaključili z ogledom domačega muzeja, pri Kovačevih, kjer že vrsto let Drago Širca zbira najrazličnejše predmete iz kmečkega življenja nekoč. Vodič jih je povabil tudi na tradicionalne pohode v vasi, kot so: Od kala do kala, po Pliskini poti, po poti mlekaric, na velikonočni pohod, na pohod Gremo v meje itd.

Za prijetno vzdušje in da želodčki niso bili lačni, pa je po končanem dvournem pohodu poskrbela z odličnim kosilom Aleksandra Pelicon na Turistični kmetiji Ostrouška Pelicon v Coljavi. Tu jih je pozdravil tudi predsednik sežanskih diabetikov Vladimir Janjič, ki je orisal doseda-

nje delo društva v letošnjem letu in voščil nežnemu spolu za mednarodni dan žena. Sežanski sladkorni bolniki so že izpeljali več učnih delavnic o sladkorni bolezni s predavanjem višje medicinske sestre Klare Peternel, 20. marca pa bo pohod v Divači z ogledom Divaške jame, občni zbor s predavanjem dr. Kralja o sladkornem bolniku in posledicah na ledvicah bo 3. aprila v Sežani, 9. aprila pa bodo odšli na ogled tovarne zdravil Krka v Novo mesto. Namesto pohoda na Kozini se bodo 17. aprila udeležili vseslovenske čistilne akcije Očistimo Slovenijo. V maju pa nameravajo na letovanje. Udeležili se bodo tudi državnih športnih iger na Rogli (29. 5.) in dostojno proslavili svetovni dan sladkornih bolnikov 13. 11.

Besedilo in foto: Olga Knez

Po koncu pohoda so si sladkorni bolniki z veseljem ogledali številne zanimivosti v Kovačevem hišnem muzeju, last Draga Širca iz Pliskovice

KRAŠKI VINARJI PREDSTAVILI BOGATO BERO NAGRAD Z LETOŠNJIH VINSKIH SEJMOV

TOMAJ – Na vinogradniški kmetiji Pupis v Tomaju, kjer se lahko ponašajo z več kot 130 let staro velbano, v kraškem kamnu izklesano kletjo, so kraški vinarji predstavili pestro bero priznanj in nagrad, ki so jih v letošnjem letu prejeli na mednarodnih vinskih sejmih. Zbrane sta po pozdravnem nagovoru domačega gospodarja Marka Pupisa nagovorila še predsednik in članica Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa David Mahnič in Katarina Petelin Rogelja, podrobnejše rezultate pa je predstavila kmetijska svetovalka Majda Brdnik. Kraški vinorodni okoliš, ki obsega 637 hektarjev površine in 905 pridelovalcev ter 79 registriranih za stekleničenje, je poznan po kraškem teranu že v svoji zgodovini tako od Dunaja do Trsta, v zadnjih letih pa se je sloves temu zdravilnemu vinu razširil tudi na druge celine sveta. Za to so zaslužni predvsem vinogradniki in vinarji, ki s svojim trdim delom skrbijo za vinograde ob pomoči sežanske Kmetijsko svetovalne službe in drugih izobraževalnih organizacij. Društvo kraških vinogradnikov in vinarjev združuje približno 110 članov in si prizadeva za izobraževanje, promocijo in povezovanje celotnega Krasa, tudi onstran slovenskih meja. Tako so lani prvič izbrali kraljico terana Nežo Milič, doma iz Zagradca v italijanski občini Zgonik. Člani društva in vinskega konzorcija pa oddajo svoja vina na ocenjevanja, sodelujejo na raznih sejmih in drugih prireditvah.

Tako je 20 vinarjev v februarju sodelovalo na 15. mednarodnem ocenjevanju vin v Splitu, kjer je sodelovalo 411 vzorcev, in so dosegli vidna priznanja. Zlato medaljo so prejeli trije vinarji: Širca Kodrič (Godnje, za vino Jerina – rdeča zvrst), Vina Štoka (Krajna vas, Carsus – rdeča zvrst) in Petelin Rogelja (Tomaj, teranov liker PTP). Srebrne medalje so šle v roke: Vinakras Sežana (teran PTP, teranton, marmorna penina in vitovska grganja), Rajko in David Štok (Dutovlje, teran PTP), Širca Kodrič (teran PTP), Živcova vina (Skopo, scoppo – rdeča zvrst), Bojan Uhelj (Štanjel, refošk), Vina Štoka (Cara – bela zvrst), Petelin Rogelja (teran PTP), Vina Sanabor (Ravnje, malvazija in cabernet sauvignon). Bronaste medalje so prejeli: Aleš Štolfa (Tomaj, teran PTP), Vinakras (chardonnay) in Živcova vina (bela zvrst). Na letošnjem sejmu Gast Split se je dobro odrezala tudi sežanska zadruga Vinakras, ki je osvojila kar 5 srebrnih in eno bronasto medaljo. Med belimi vini je srebro šlo za vitovsko grganjo 2009, bron pa za chardonnay 2009, peneče vino marmorna penina 2008 je osvojilo srebro. Prav tako so srebrno medaljo med rečimi mirnimi vini prejeli izbrani teran 2008 in 2009 ter teranton 2003.

Nagrajeni vinarji na sejmu v Splitu, Celovcu in Drašičih

Boris Lisjak, Vina Štoka in kmetija Širca Kodrič so sodelovali tudi na sejmu Intervino Messe v Celovcu v Avstriji in kraju Drašiči v Sloveniji ter prejeli odlična priznanja. Srečanje so zaključili v prijetnem vzdušju ob degustaciji nagrajenih vin ob kraškem pršutu, saj si kraški teran in pršut podajata roke že dolgo v zgodovini. Seveda pa Kraševci vabijo na Kras, kjer bodo tudi letos priredili številne prireditve, kot so: V osrčju dežele terana (29. 5.), festival kraških vin v juniju in sredi avgusta letos že 40. tradicionalni Praznik terana in pršuta v Dutovljah.

Besedilo in foto: Olga Knez

IZDELOVANJE PTIČJIH GNEZDILNIC V KODRETIH

V soboto, 6. marca 2010, smo na turistični kmetiji Hiša posebne sorte v Kodretih ob bližajočem se gregorjevem, tj. dnevu, ko se ptički ženijo, najprej prisluhnili predstavitvi oz. predavanju o ogroženosti ptic kmetijske kulturne krajine, potem pa smo izdelovali gnezdilnice za pogorelčke, vijeglavke, smrdokavre in nekatere druge ogrožene vrste ptic.

HIŠA POSEBNE SORTE PRIJAZNA INVALIDOM

ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje – je v okviru projekta Razvoj turistične ponudbe za ljudi s posebnimi potrebami v petek, 11. decembra 2009, podelil certifikate »Invalidom prijazno« sedmim turističnim organizacijam in 23 objektom. Med nagrajence in tako invalidom dostopne turistične organizacije sodi poleg Term Dobrna, Kampa Šobec, March gostinstva, Parka vojaške zgodovine Pivka, Zdravilišča Laško, Turizma Kras tudi Hiša posebne sorte iz Kodretov. Lastnik slednje, Vid Sorta, se lahko pohvali, da so kot zasebniki prvi pridobili zlati certifikat tako za gostinski del kot prenočitveni del, saj imajo dva apartmaja prirejena za gibalno ovirane, kar so načrtovali že pri sami gradnji hiše, kjer nudijo tudi strokovno oskrbo, saj je Herta Sorta diplomirani delovni terapevt. Slavnostni certifikat jim je podelil predsednik ŠENT-a Edo Pavao Belak.

INTERNETNA PRODAJA VIN MOJE-VINO.SI

Storitev moje-vino.si omogoča vsem vinarjem internetno promocijo in prodajo svojih vin. Poleg infrastrukture spletne trgovine nudi celovit informacijski sistem, namenjen kontaktu s kupci. Predstavlja medij za direkten stik s končnim potrošnikom in s tem podaljšano roko direktne prodaje.

Gospodarska kriza in novi zakoni močno vplivajo na prodajo vin. Kljub vrhunskemu pridelku in nizkim cenam prodaja pada. Iskati je potrebno vedno nove prodajne poti in promocijske kanale.

Spletno mesto **www.moje-vino.si** je prijazno za nakupovanje ter poleg izčrpnih opisov vin in vinarjev nudi kupcem mnoge možnosti komunikacije ter jih s tem motivira h kontaktu in nakupu. Poleg direktnega naročanja portal omogoča tudi funkcije hitrega sporočanja, preusmeritve na zunanje elektronske naslove in pregled podrobnih napotkov za fizični obisk vsakega vinarja.

Storitev nudi vinarjem mnoge ugodnosti in razbremenitve. Vinarjem ni potrebno skrbeti za pojavnost na spletu, komunikacijo s potencialnimi kupci, izvedbo prodajnih postopkov, organizacijo transporta prodanega blaga in pridobitev plačila kupca. Storitev aktivno promovira portal in skrbi za oglaševanje v različnih medijih. Vinarjem nudi dosegljivost njihovih ponudb 24 ur na dan in 7 dni v tednu, prav tako pa tudi kupcem iz celotne Slovenije, obmejnih dežel in drugih krajev sveta. Vsebina portala je prevedena v več svetovnih jezikov.

Vinarji se lahko posvetijo svojem delu. Ob prejemu naročil so o tem obveščeni s SMS obvestili na GSM mobilne telefone. Naročila lahko potem obdelujejo ob najprimernejšem času. Posredujejo se jim vsi podatki o naročnikih in naročenem blagu. Po potrebi lahko z enim klikom komunicirajo s kupcem in mu nudijo dodatne informacije.

Predstavljena storitev nadgrajuje prodajne aktivnosti vsakega vinarja, mu olajša delo ter ga zbliža z že obstoječimi in novimi kupci.

Besedilo: M. I.

TRŽNICA STARIN TER DOMAČE IN UMETNE OBRTI TER DELAVNICA BARVANJA VELIKONIČNIH JAJČK – PIRHOV

V nedeljo, 21. marca 2010, smo v starem delu Štanjela otvorili novo sezono tržnic starin ter domače in umetne obrti.

Kljub muhastemu vremenu se je v Štanjelu zbralo kar precejšnje število stojničarjev, ki so svoje starine, izdelke in pridelke ponujali obiskovalcem kraja. Žal je vreme poskrbelo za manjše število obiskovalcev, verjamemo pa, da bo že na naslednji tržnici, tj. 18. aprila 2010, dosti večje.

V hramu Pri Valetovih je potekala tudi delavnica barvanja velikonočnih jajčk – pirhov. Delavnica je potekala v sklopu priprav na veliko razstavo velikonočnih barvanih jajčk PISANICA 2010.

V idiličnem prostoru v hramu obnovljene Valetove hiše se je zbralo nekaj navdušencev, ki so v različnih tehnikah pod vodstvom gospe Dušane Švagelj iz Galerije Lojzeta Spacala Štanjel okraševali izpihana jajčka. Največ zanimanja je bilo za tehniko, ki se ji reče »trganka«, kjer so udeleženci delavnice majhne dele lupin s pomočjo lepila pritrjevali na jajčka. Veliko zanimanja je bilo tudi za barvanje jajčk s pomočjo posebnih barv ter voska, ki se ga je poprej segrelo nad svečo.

Dosti udeležencev delavnice je svoje izdelke pustilo v Šta-

njelu, kjer bodo sodelovali na veliki razstavi velikonočnih jajčk PISANICA 2010. Podobne delavnice so se v mesecu marcu odvijale tudi po drugih vaseh v okolici, kjer so udeleženci jajčka barvali ter okraševali na različne načine. Tako so pirhi nastajali na delavnicah in sicer 6. marca v Škrbini v organizaciji Društva Vrt, 20. marca v okviru oratorijskega dne v Kobjeglavi v organizaciji društva Kraški slavček, 27. marca v Mladinskem hotelu Pliskovica ter na že omenjeni delavnici Pri Valetovih v Štanjelu.

V Štanjelu želimo letos, na deseto obletnico Pisanice, združiti moči in skupaj z različnimi društvi, vaškimi skupnostmi, šolami in vrtci iz bližnje in širše okolice pripraviti veliko razstavo pisanic – pirhov, ki bo na ogled od 3. aprila (otvoritev razstave ob 19.00) do 2. maja 2010 v času uradnih ur TIC-a (8:00–16:00, ponedeljek zaprto, ob nedeljah 10:00–16:00). Razstavili bomo pisanice, izdelane v kakršnikoli tehniki. Prosimo vas, da v svojem domačem okolju organizirate delavnico izdelovanja jajčk in nam jih posredujete za čas razstave. Zaželene so tudi fotografije za obogatitev razstave in objavo v spletni brošuri »Pisanice v Štanjelu«, ki bo vsebovala vse dogodke, ki se bodo ali so se odvijali v zvezi z izdelavo jajčk (lahko nam posredujete tudi kakšen stavek ali dva o tem dogajanju pri vas).

Koncept same razstave pa je pisanica in ogledalo, zato zbiramo skupaj z jajčki in fotografijami tudi ogledala vsakršnih dimenzij.

Besedilo: Uroš Simčič, Tina Furlan
TIC Štanjel

V SPOMIN
ZGUBILI SMO ČLOVEKA, KI JE LJUBIL KRAS

Sredi februarja nas je globoko prizadela vest, da nas je zapustil Viljem Perčič, znan podjetnik gradbeniške stroke, predan Kraševec, nogometaš po srcu, človek z veliko začetnico po duši. Zrasel je v delavsko kmečki družini v Tubljah in tu nadaljeval svojo življenjsko pot, ki jo je žal mnogo prezgodaj sklenil, v starosti komaj 52 let. Četudi ni bil občan Komna, smo Viljema še iz časov, ko smo vsi živeli v Občini Sežana, sprejeli kot mladeniča, ki je živel za Kras. Že v otroštvu je tekal za žogo, se oprijel nogometa in botroval rojstvu Nogometnega kluba Komen. V njem je videl zdravo vabo za mlade. Gibanje je sprejemal kot pogoj za zdravo življenje. In v tem spoznanju si je nabral strokovno znanje s področja gradbeništva, tako da je moral nogomet aktivno opustiti, posebej takrat, ko je ustanovil svojo firmo. Na NK Komen pa ni nikoli pozabil. Vsak trenutek prostega časa se je žrtvoval za ustvarjanje boljših pogojev za delo bodisi na igrišču bodisi v organizacijskem smislu. Ker smo na komenskem Krasu skromni s trenerji, je le-te vztrajno zvabljal s širše Primorske in pogosto v te napore dodal tudi svojo finančno podporo. Ko smo v upravnem odboru izgubili občutek za optimizem, nas je s svojo pozitivno kraško trmo bodril in nas usmerjal v videnja prihodnosti. »Delo postaja vse bolj umsko, človek se bo fizično zanemaril in prezgodaj ugasnil kot sveča,« nam je dejal. »Zato zvabimo otroke na igrišča, odtegnimo jih od predolgega posedanja pred televizijskimi sprejemniki in računalniki. Naj doživljajo naravo, naj se z njo stapljajo in vsrkavajo njeno moč. V tem je naša prihodnost.« Tako je vsakič sklenil naša klubska druženja. Zavedal se je, da ne zmoremo razviti vrhunskega nogometa, lahko pa razvijemo množični šport. In še nečesa ni pozabil – v športu je izpostavljal šolo vzgoje duha in srca. »Tu naj se kali prijateljstvo, tovarištvo, solidarnost, poštenost, vztrajnost in potrebna požrtvovalnost.« To je bila njegova podoba športa, to je bila njegova svojevrstna ljubezen. Vsi, ki smo se te ljubezni naužili, ti, dragi Viljem, v slovo sporočamo le eno misel: Z nami še živiš! Kras je poln tebe!

Tvoji prijatelji

Na sliki Viljem Perčič tretji z leve v spodnji vrsti, ko so pognale korenine NK Komen

DELAVNICE PRI VALETOVIH

Kot že nekaj let doslej poskušamo z raznimi delavnicami občasno popestriti dogajanje v starem delu Štanjela in s tem bogatiti ponudbo. S tem želimo tudi spodbuditi javnost, da bi naš srednjeveški kraj postal mesto – živi muzej, kjer bi obiskovalci imeli možnost učiti se raznoraznih veščin in starih obrti, ki jih v današnjem času le še malokdaj srečamo.

Letos smo začeli z delavnico izdelave mila, ki jo je izvedel dr. Milko Novič. Na delavnici smo se udeleženci najprej seznanili z zgodovino mila in postopki izdelave. Po teoretičnem delu smo se lotili izdelave svojega mila po hladnem postopku pod vodstvom in nadzorom kemika dr. Noviča. Tako smo si izdelali vsak svoje kvalitetno milo iz rastlinskih olj in maščob z dodatki izbranega eteričnega olja. Naše »žajfice« sedaj dišijo po sivki, žajblju, žepku, brinju in boru. In ker so narejene iz kvalitetnih sestavin, so zelo uporabne za osebno nego, lahko pa so tudi lepo darilo.

V času prve letošnje tržnice smo izvedli še delavnico izdelave velikonočnih pirhov.

V naslednjih tednih in mesecih bomo izvedli še več različnih delavnic: delavnico lesoreza s Frankom Vecchietom, delavnico polstenja, kamnoseške delavnice, izdelavo venčkov sv. Ivana, izdelavo vitraža ...

Za večino delavnic je potrebna predhodna prijava na gradstanjel@guest.arnes.si, tel. 05 7690197
ali TIC Štanjel, tel. 05 7690056.

Besedilo: Dušana Švagelj, Grad Štanjel

V SEŽANI NOV CENTER ZA RAVNANJE Z GRADBENIMI ODPADKI – CERGO

Največ osnovnih surovin v gradbeništvu, kot so npr. pesek, gramoz, kamenje, lapor, apnenec in les, se pridobiva iz naravnih virov. Njihovo izkoriščanje in uporaba povzročata različne vplive na okolje. Prah, hrup, onesnažen zrak in vode, onesnažene prsti, sprememba krajine in zmanjšanje neobnovljivih surovinskih virov so pojavi, ki smo jim priča vsak dan. Na drugi strani gradbeništvo kot ena od primarnih dejavnost proizvaja vedno večje količine gradbenih odpadkov, ki pa jih je v veliki večini mogoče ustrezno predelati in ponovno koristno uporabiti. Za recikliranje gradbenih odpadkov se večinoma uporabljajo inertni materiali (beton, opeka, asfalt), iz katerih lahko dobimo nove kamene agregate in druge materiale, pomembni pa so tudi zemeljski izkopni materiali, ki jih lahko v večini primerov po predelavi ponovno uporabimo.

V več kot šestdesetletnem delovanju smo v družbi Kraški zidar d. d. spoznali, da vlaganja v okolje niso nepotreben strošek, ampak dolgoročna naložba v stabilno poslovanje družbe, saj je kakovost življenja neločljivo povezana z naravo in okoljem, ki nas obdajata. Kako celostno obvladovati kakovost poslovanja in obenem prispevati k trajnostnemu družbenemu razvoju je stalni izziv za vse zaposlene.

V Sežani smo na področju kamnoloma Mali medvejk v septembru 2009 postavili Center za ravnanje z gradbenimi odpadki Mali Medvejk – CERGO, kjer se zbira, razvršča, začasno in stalno deponira in predeluje gradbene odpadke.

V centru prevzemamo in predelujemo gradbene odpadke z lastnih gradbišč in tudi gradbene odpadke drugih investitorjev in naročnikov. Zbiranje se začenja že na gradbišču, kjer se po vrstah odpadki ločeno zbirajo in nato prepeljejo v CERGO. Pri prevzemu gradbenih odpadkov dobijo investitorji vso potrebno dokumentacijo, ki jo zahteva zakonodaja.

Cenik prevzema gradbenih odpadkov v predelavo ter prodajne cene predelanih gradbenih odpadkov:

Storitev	Vrsta gradbenega odpadka	Merska enota	Cena za predelavo v EUR
Prevzem	Beton, opeka, kamen, ploščice, strešna opeka - sortirani brez vsebnosti lesa, stekla, plastike - asfalt	t, (m^3)	6,45 (10,00)
	Beton, opeka, kamen, ploščice, strešna opeka - nesortirani	t, (m^3)	11,60 (18,00)
	Armiran beton	t, (m^3)	6,30 (12,00)
	Zemeljski izkop	t, (m^3)	5,30 (8,00)
Prodaja	Predelani gradbeni odpadki	Merska enota	Cena za predelavo v EUR
	Frakcija 0–40 mm (sekundarna premeljava)	t, (m^3)	2,90 (4,50)
	Frakcija 0–100 mm (primarna premeljava)	t, (m^3)	2,60 (4,10)
	Nepredelani gradbeni odpadki	t, (m^3)	1,00 (1,5)

Davek na dodano vrednost (DDV) ni vključen v ceno in se obračuna posebej.

Cena na m^3 je informativna in se jo obračunava izjemoma, če tovora ni mogoče tehtati.

Vse dodatne informacije v zvezi s prevzemom in predelavo gradbenih odpadkov lahko dobite na tel. 05/731 25 88, g. Bizjak.

Besedilo in slika: Boštjan Lozej, Kraški zidar d.d., Sežana

CSD SEŽANA IZVAJA NOV PROGRAM »POMOČ BREZDOMCEM IN OSTALIM RIZIČNIM SKUPINAM«

V zadnjem času so strokovni delavci na CSD Sežana zaznali izjemno povečanje vlog za denarno socialno pomoč. Še vedno naraščajoča brezposelnost, ki prinaša finančno negotovost, za marsikoga pomeni veliko stisko in nove strahove. Posebej ogroženi pa so tisti, ki se že leta iz meseca v mesec bojujejo s pomanjkanjem in bedo. Mnogim med njimi danes grozi, da lahko zaradi revščine vsak trenutek ostanejo tudi brez strehe nad glavo. Žal so se nekateri med njimi že morali soočiti s to izkušnjo.

Program ***Pomoč brezdomcem in ostalim rizičnim skupinam prebivalstva*** je namenjen ravno tem posameznikom in družinam s ciljem, da jim pomaga izboljšati bivanjske in socialne razmere. Opažanja vedno večjega števila tistih, ki so brezdomci ali jim brezdomstvo grozi, so zaskrbljujoča. Gre za nepričakovan izbruh tega pojava, ki ga pred leti na območju delovanja CSD Sežana skoraj ni bilo zaznati.

Kot izvajalka programa sem z delom pričela v mesecu marcu 2009 preko javnih del. Nadaljevanje programa v letošnjem letu pa nam omogočajo denarna sredstva, ki smo jih na CSD Sežana pridobili s prijavo na razpis *Spodbujanje zaposlovanja dolgotrajno brezposelnih oseb.* Prvi izsledki so pokazali, da je brezdomstvo tudi na področju delovanja CSD Sežana precej bolj razširjeno, kot smo pričakovali. Namreč, gre za kompleksen družbeni pojav, ki zajema veliko širši krog ljudi, kot jih pod etiketo ***brezdomec*** postavljajo površne stereotipne predstave. Oseba, ki je brez vsake strehe nad glavo in spi v zapuščenem avtomobilu, razpadajoči baraki ali ''na klopci'', je le najbolj v nebo vpijajoč primer brezdomca. Širše gledano pa moramo imeti pred očmi tudi tako imenovane ***potencialne brezdomce***. Gre za vse, ki trenutno bivajo v negotovem bivališču, npr. v najemniškem stanovanju, pri znancih ali sorodnikih, v institucijah (npr. v bolnici, zaporu, raznih domovih ...), vendar po zapustitvi takega bivališča nimajo kam. Mnogim, ki sicer imajo lastniška stanovanja ali hiše, grozi deložacija. Posebno obliko brezdomstva, zelo prikrito in hkrati zelo razširjeno, pa predstavljajo osebe, ki trpijo zaradi velike socialne izključenosti.

V program je vključeno več oseb, ki so bile oziroma so še vedno dejansko ''na cesti''. Med njimi je veliko mlajših, ki imajo upanja in sanje, za katere še verjamemo, da jih

bodo ob primerni podpori in motivaciji v prihodnje tudi uresničili. Še več je tistih uporabnikov programa, ki jim brezdomstvo zaenkrat predstavlja zgolj srhljivo grožnjo. Vedno večje je število tistih, ki ob nizkih dohodkih ne zmorejo več plačila dolgov in se bojijo deložacije. Mnogi živijo v skrajno neprimernih bivanjskih prostorih, ki jih zaradi primanjkovanja finančnih sredstev ne morejo obnoviti, živijo sami in ne morejo računati na pomoč družine ali svojcev. Med njimi je veliko starejših oseb.

Stiskam zaradi odsotnosti ali negotovosti bivališča največkrat botrujejo revščina, obubožanost, nezaposlenost, včasih (ne nujno) nizka izobraženost, zelo pogosto pa šibke socialne mreže ali celo popolna odsotnost podpornih mrež. V zelo visokem številu so težave teh ljudi povezane z odvisnostjo od alkohola ali drugih drog, pa tudi s težavami v duševnem zdravju in psihiatrično diagnozo.

Delo v veliki meri poteka na terenu. Prvi razlog je, da je za mnoge oddaljenost od njihovega doma do CSD-ja v Sežani prevelika. Poleg tega pa je pri posameznikih zelo prisotno nezaupanje do javnih institucij in se nanje velikokrat ne obračajo po pomoč, včasih zaradi nevednosti, včasih zaradi velikega sramu. V zavetju njim domačega okolja se razkrivajo najhujše stiske in strahovi. Velik poudarek namenjamo iskanju možnosti pridobitve ustreznega bivališča

oziroma izboljšanju bivanjskih razmer ter ponovni kakovostnejši vključitvi v socialno okolje in na trg delovne sile, kar je osnova za izdelavo individualnega načrta. Včasih je potrebna podpora in vodenje pri urejanju statusa, uradnih dokumentov ali pri pisanju prošenj in vlog. Posebno podporo je potrebno nuditi vsem, ki se znajdejo v konfliktnih situacijah ali so hospitalizirani.

Program je med uporabniki odlično sprejet. Daje jim občutek, da je nekomu mar tudi zanje. Mnogi med njimi so povedali, da jim največ pomeni že to, da z nekom lahko odkrito spregovorijo o svojih stiskah. Brez sramu in brez strahu. Kako osvobajajoče je zanje, da so slišani, dokazuje tudi dejstvo, da so bili pripravljeni povedati svoje zgodbe za objavo v internem časopisu ***Moja zgodba***, ki ga je CSD izdal konec lanskega leta.

Prepoznavnost programa je vedno večja tudi med širšim prebivalstvom, saj prav na terenu dnevno pridobivam podatke o vedno novih posameznikih, potrebnih pomoči. Žal ravno ti podatki kažejo, da lahko v prihodnje pričakujemo porast števila oseb, ki bodo ostale brez strehe nad glavo. **Zato na CSD Sežana želimo pridobiti nepremičnino, ki bi služila kot zavetišče za brezdomske osebe**. Naša vizija je, da ustanovimo center kot kraj druženja, kamor bi se lahko uporabniki obrnili po pomoč in informacije, hkrati pa bi bil to prostor, kjer bi se lahko aktivno vključevali v dejavnosti, izobraževanja, delavnice ... Dolgoročno bi tovrstni center služil tudi kot delilnica toplih obrokov – ne le za brezdomce, ampak tudi za socialno skrajno ogrožene, znotraj objekta pa bi predvideli tudi prostore za skupna ležišča, s čimer bi zagotovili osnovni standard vsem, ki bodo prenočišča potrebovali.

Pojav brezdomstva med nami ni ostal spregledan niti pri pristojnih občinah, saj se vse štiri občine aktivno vključujejo v reševanje te pereče problematike. Odlično poteka tudi sodelovanje z ostalimi pristojnimi službami, raznimi ustanovami in društvi. Vedno bolj se vsi zavedamo, da bo za dolgoročno rešitev in uresničitev načrtov potreben tudi v bodoče tako napor in vložek nas, zaposlenih na CSD Sežana, kot tudi sodelovanje in podpora občin ter ostalih pristojnih služb.

Besedilo: Simona Verstovšek , unv. fil. in teol.
Izvajalka programa, CSD Sežana

IZ GORJANSKEGA NA TRIGLAV

4. dan:19. avgust 2009

Dom na Komni – 1520 m. Marsikateri hotel v Sloveniji bi »zardel« v njegovi bližini. Mogočna stavba na robu velike planote, imenovana Komna, ki se pri Savici strmo dviga nad Bohinjskim jezerom. Slabe tri ure hoje od slapa pri Savici po udobni mulatjeri. Podvig primeren za vsakogar.

Bilo je prav »frišno«, ko smo tisto jutro nekaj pred peto uro odprli vrata doma in stopili v noč. S svetilkami na čelu smo tavali po temnem gozdu. Pot se je neprestano spuščala in po slabih dveh urah smo bili pri sedmem Triglavskem jezeru, imenovanem Črno jezero. V teh dveh urah pešačenja smo izgubili celih 230 m višine. Prijetno se je bilo spuščati, vendar slej ko prej bo treba tudi v hrib. Črno jezero – 1294 m. Leži na dnu globoke kotanje na robu mogočne stene Komarča, ki se pri slapu Savice strmo dviga nad Bohinjskim jezerom. Obdano je z gostim smrekovim gozdom, ki daje jezeru značilno temno barvo. Od tu tudi ime Črno jezero.

Na hitro smo »pofruštkali«, saj ob jezeru ni bilo nobene prave vročine, in potem hitro proti planini Viševnik. Kmalu

potem, ko je bilo jezero za nami, smo že naredili »monado«. Zgrešili smo pot in praskali po nemarkirani stezi, ki se je vzpenjala po samem robu Komarče. Globoko pod nami je še vedno pokrito z meglico spalo Bohinjsko jezero. Precej časa, moči in volje nam je pobralo tavanje po gozdu in iskanje prave poti. Vendar na koncu se je izšlo, dobili smo pravo pot in kmalu pristali na planini Viševnik. Bilo je blizu desete ure.

Planina Viševnik – 1615 m. Ozka planina med Pršivcem in strmo grivo, ena najlepših planin pri nas, a žal zapuščena. Par vikendov in skromna planinska koča je vse, kar planina premore. Posedli smo se pred kočo. Stara pastirska koliba, preurejena v planinsko kočo. Mala koča s prijetno in prijazno oskrbnico je le občasno odprta. Napol ležali smo na lesenih klopeh, sonce je ravno prav grelo in kot martinčki z napol priprtimi očmi »srebali« vsak svoje »kofečke«. Vendar čas je priganjal. S planine Viševnik je sledil spust na Planino pri Jezeru. Pol ure smo potrebovali, da smo spet izgubili dobrih 160 m višine.

Planina pri Jezeru – 1453 m. Velika planina z velikim jeze-

rom. Letos tudi temu jezeru ni bilo prizanešeno. Kot nekatera Triglavska jezera so tudi to opustošile alge. Na planini stoji lepa, velika in dobro obiskana koča. Tudi tisti dan je bila tam »gužva«. Pol ure postanka in potem naprej. Do Planine v Lazu pelje prijetna, nezahtevna pot z manjšimi vzponi in spusti, večji del po hladni senci gozda. Uro in pol smo pokurili do tam.

Planina v Lazu – 1560 m. Lepa velika planina z velikim naseljem planinskih koč. Planina, ki živi. Veliko je pastirjev in živine. Tu smo okusili pravo planinsko kislo mleko. Spet pol ure planinske idile ob srebanju kislega mleka smo si privoščili. In potem hrabro naprej. S planine se pot strmo dvigne na 1966 m visoki Lazovski prelaz. In ponovil se je vitovski pekel. Bilo je blizu poldan in sonce je neusmiljeno peklo v pobočje prelaza. Pregreto ozračje brez najmanjše sapice in pobočje brez sence sta jemala dih. Še svizci, ki jih je pobočje polno, so se poskrili v svoje luknje. Dobro uro smo dihali v ta prelaz. Na vrhu nas je pričakal trop koz, ki so med kamenjem iskale redko travo. Koze so bile znak, da je tu znosnejše kot na pobočju prelaza, saj je po vrhu vlekla rahla sapica in tudi sonce je za kratek čas zakril oblak, ki je, ne vem od kje, priveslal nad preval. Pogled na drugo stran prelaza nam je odprl še eno dolino s planino, stezo speljano po pobočju doline in Mišel prelaz na drugi strani. Med enim in drugim prelazom ni velike višinske razlike, vendar ti da vseeno globoko dihati, saj se na določenem kraju steza spusti skoraj na dno doline. Ob treh popoldan smo bili na 1995 m visokem Mišel prelazu. Pogled v dolino je bil očarljiv. Globoko pod nami Velo polje in visoko nad Velim poljem na drugi strani, že na pobočju Tošca, Vodnikov dom – naš današnji cilj. Bil je blizu, a vseeno še presneto daleč. In potem s skoraj 2000 m visokega prelaza spet padec na 1600 m visoko planino pod Mišel vrhom. Planina s polno živine, podrtimi kočami in stajami, ki so nas spremljale vse tja do Malega polja.

Malo polje – 1600 m. Ožji del ogromne planine z imenom Velo polje. Dolina ujeta med Mišel vrhom in Tošcem, zaprta s Triglavskim masivom ter na drugem koncu odprta proti Bohinjski kotlini. Na Malem polju smo se kar tako za hec vrgli v travo, gledali v modrino neba in »čokolali«. »Najhujše je za nami,« smo modrovali. Jutri še vzpon na vrh in zmagali smo. Po kar dolgem poležavanju smo le s težavo dvignili svoje pladnje. Še dobre pol ure in dvesto metrov višine je bilo pred nami. Ob petih in pol zvečer smo dosegli cilj. Vodnikov dom na Velem polju.

Se nadaljuje ...

Besedilo: Marijan Zega
Foto: Jurij Ličen

UTRINKI IZ MEDOBČINSKEGA OTROŠKEGA PARLAMENTA KRASA IN BRKINOV STEREOTIPI, RASIZEM IN DISKRIMINACIJA

Učenci in delegati osnovnih šol Sežana, Divača, Dutovlje, Komen in Hrpelje so na 20. otroškem parlamentu v Tomaju, tj. 15. 3. 2010, razpravljali o načinih kljubovanja in boja proti stereotipom, rasizmu in diskriminaciji.

Mlade parlamentarce in njihove mentorje so pozdravili predstavniki lokalnih oblasti: župan Občine Sežana, Davorin Terčon, podžupan Občine Komen, Igor Zega in Minka Kos, predstavnica Občine Hrpelje-Kozina. Učenci Osnovne šole Dutovlje so nam za uvod prikazali bogat kulturno-zabavni in poučni program v duhu obravnavane teme letošnjega parlamenta, zatem pa so predstavniki šol predstavili sklepe šolskih parlamentov, ki so nastali med šolskim letom na osnovi predhodnih razprav po razredih. Taka so njihova razmišljanja:

»Če hočeš videti, moraš gledati s srcem; bistvo je očem nevidno.«

Stereotipi nastanejo, ko sveta ne doživljamo osebno, ampak nekritično ponavljamo in brez lastne presoje sprejemamo, kar nam drugi posredujejo. Stereotipi pomenijo ustaljeno prepričanje ene skupine ljudi o drugi in gre največkrat za posmehljive opise lastnosti neke skupine ljudi, kar običajno nastane na podlagi poenostavljanja, pretiravanja in posploševanja. Stereotipe mnogokrat uporabljamo kot opravičilo za diskriminatorno in ponižujoče obnašanje.

Ljudje smo si v marsičem različni in nemalokrat smo zaradi neznanja in pomanjkanja pravih informacij netolerantni do drugačnosti in krivični do drugih. Velikokrat se

zgodi, da imamo o nekom slabo mnenje le zato, ker je pripadnik druge rase, kulture, narodnosti ali vere, čeprav tej osebi še nismo dali priložnosti, da bi jo resnično spoznali. Predsodki velikokrat nastanejo zaradi slabih izkušenj iz preteklosti ali zaradi nepoznavanja kulture, vere, navad, ki niso vsakdanje v domačem okolju in jih zato ne razumemo. Prav razlike in sprejemanje različnosti pa nas bogatijo in prispevajo k boljšim odnosom med nami.

Mladi pogostoma opažamo nastanke stereotipov in diskriminatornega obnašanja v domačem okolju. V šoli so najpogosteje tarča učenci, ki imajo učne težave, prav tako učenci močnejše ali manjše postave, učenci iz revnejših družin, ki si ne morejo privoščiti obleke znanih blagovnih znamk, priseljeni učenci ... V okolju se srečujemo s predsodki, povezanimi z veroizpovedjo, spolno usmerjenostjo, različno narodnostjo, različnimi kulturami. Nad pripadniki le-teh se izvaja besedno, v manjši meri tudi fizično nasilje in ti so tarče posmehovanja, zmerjanja, norčevanja. Nekateri učenci svoje vrstnike zaradi drugačnosti izključijo iz svoje družbe. Ko pride do konfliktov v komunikaciji zaradi razhajanja v mišljenju, navadah, kulturi, smo v reševanju sporov običajno nestrpni, krivca za morebitno škodo, povzročitelja konflikta navadno iščemo pri drugih in manj pri sebi. Mladi ugotavljamo, da je tako ravnanje napačno, zato spodbujajmo strpnost in sprejemajmo drugačnost ter imejmo se radi.

Spoznavanje drugačnosti in pridobivanje znanja ter informacij o nepoznanih ljudeh, kulturah, rasah, narodnostih, verstvih itd. je osnova za preprečevanje nastanka diskriminacije, rasizma in stereotipov.

V medsebojnem komuniciranju imamo pravico do svojega mnenja, vendar ne smemo biti pri tem žaljivi in nesramni do drugače mislečih. Če se kdo do nas obnaša neprimerno, mu ne smemo vračati milo za drago, saj tako izkazujemo nizko raven kulturnega dialoga in obnašanja, pomanjkanja razgledanosti, znanja, srčne kulture in duhovnosti.

Ko se zalotimo, da enostransko razmišljamo in krivično zaznamujemo ljudi na podlagi stereotipov in predsodkov, se spomnimo izjem, ki ta razmišljanja rušijo. Namesto stereotipnih oznak, ki prizadenejo, se raje poslužujmo pozitivnega razmišljanja o ljudeh.

»V odnosu do sočloveka ravnaj tako, kot želiš, da bi drugi ravnali s tabo!«

Po končani razpravi so sledile volitve in na Nacionalnem otroškem parlamentu v državnem zboru 22. 3. 2010 v Ljubljani je mlade parlamentarce zastopala predstavnica Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana Zala Mlač.

Fotografije o dogodku si lahko ogledate na naši spletni strani: http://www.mdpm.si/

Zbrala: Ana Pangos
Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana
Foto: Enet Jogan

medobčinsko društvo prijateljev mladine
sežana
partizanska 18, 6210 sežana
tel: 05/73 41 486
e-mail: drustvo.prijateljev@siol.net
ZPMS

TRADICIONALNI POHOD PO KRAŠKI GMAJNI

TRSTELJ – 11. tradicionalnega pohoda Po Kraški gmajni se je prvo marčevsko nedeljo navkljub hladnemu in vetrovnemu vremenu udeležilo sto pohodnikov iz Goriškega in Krasa. Med udeleženci pa je bilo tudi nekaj planinskih prijateljev iz Zasavja in Štajerske. Start z »jutranjo dobrodošlico« so organizatorji tokrat pripravili pri lovski koči pod Trsteljem. Krožna pot je pohodnike najprej vodila do zanimivega zaselka Pedrovo nad Branikom, kjer so se okrepčali s pecivom in toplim čajem. Dalje pa so po kolovoznih poteh prešli na kraško stran in se povzpeli ob križevem potu na hrib sv. Katarine, iz katere je lep razgled ter zanimivo obzidje nekdanje cerkve. Sledil je še sestop mimo prelaza Železna vrata, ki loči Vipavsko dolino in Kras, do izhodišča. Kljub krizi, katera nas pesti, so prizadevni organizatorji, člani Planinske skupine Trstelj, ki sicer deluje v okviru Planinskega društva Nova Gorica, ob pomoči sponzorjev po končanem pohodu vse udeležence pogostili z domačo joto, sladkimi dobrotami ter kozarčkom domačega.

Besedilo: Darko Božič
Foto: Andrej Furlan

POTEPANJA S KNJIŽNIM NAHRBTNIKOM

Srečanja s popotniki, ki mesečno polnijo knjižni nahrbtnik, so nas popeljala na vožnjo po trassibirski železnico, na Sokolsko srečanje v Teksas in na pohod po Slovenski planinski poti.

Na petdnevno vožnjo z vlakom od Moskve do Ulan Batorja smo se odpravili s svetovnim popotnikom Zoranom Furmanom, ki nam je opisal ne samo potovanje z vlakom, ampak tudi svoje skoraj mesec dni dolgo potepanje po Kitajski in Mongoliji.

Matjaž Klemše z urednico Martino Kafol na predstavitvi knjige V zakrpanih gojzarjih

Ivan Žežlina je skupaj z mladimi člani Športnega društva Partizan iz Renč, ki v Komnu trenirajo atletiko, predstavil delovanje Sokolske zveze in doživetja, ki so spremljala njihovo srečanje v Teksasu.

Matjaž Klemše, mladi zamejski Slovenec, ki se je po hudi bolezni sam podal na več kot 800 km dolgo pot po slovenskih gorah, je v pogovoru z Martino Kafol, urednico ZTT, predstavil knjigo, ki ni samo opis prehojene poti, ampak tudi zelo berljiv roman, poln osebnih misli in občutkov, prežetih s pravo poezijo v prozi.

Letošnja srečanja v knjižnici bomo zaključili s potepanjem po Ukrajini, v načrtih pa imamo tudi enodnevni izlet po naši lepi Sloveniji pod vodstvom Mateje Grmek.

Besedilo in slika: Marija Umek

USPEŠNO SODELOVANJE ZA ZABAVO, KRATEK ČAS IN ZNANJE!

Da knjižnica zelo uspešno sodeluje z vrtcem in osnovno šolo v Komnu in Štanjelu, verjetno ni potrebno ponavljati. Naj poudarim le, da ne gre samo za sodelovanje med komensko šolsko knjižnico in splošno knjižnico, ampak tudi za pomoč in sodelovanje pri predstavitvah, projektih, nastopih, za izmenjavo mnenj in izkušenj, ki so lahko v pomoč pri delu vseh nas.

Posebej naj pohvalim vzgojiteljice obeh vrtcev, tako komenskega kot tudi štanjelskega, ki si zelo prizadevajo, da bi otrokom približale knjigo, s tem seveda tudi branje in knjižnico.

Otroci radi obiskujejo knjižnico tudi med počitnicami, ko si na ustvarjalnih delavnicah Knjižničnega kamenčka krajšajo čas.

Letos pa se je mreža sodelavcev komenske knjižnice razširila. Vanjo smo vključili tudi KD Igo Gruden iz Nabrežine. Na pobudo bralke, ki redno obiskuje našo knjižnico, se knjižnica vsako zadnjo soboto v mesecu preseli v njihov kulturni dom, kjer otroci prisluhnejo pravljici, berejo in listajo knjige, ki si jih lahko tudi izposodijo. Srečanje pa zaključimo z ustvarjalno delavnico na temo pravljice, ki smo ji prisluhnili.

Pravljična urica v Nabrežini

Besedilo in slika: Marija Umek

Projekt Rastem s knjigo

Otroci med delavnico beneških mask pod vodstvom Mateje Grmek

NAJ VAM PREDSTAVIMO

Nadaljujejo se srečanja z ljudmi iz naših krajev, ki so zaradi svojih hobijev, talentov, interesov, znanj nekaj posebnega. Po prvem srečanju, na katerem smo spoznali gospoda Silvana Furlana iz Šibeljev smo se tokrat v knjižnici srečali z navdušenim gojiteljem bonsajev. Jaka Jančar iz Tomačevice je svoj hobi začel leta 1989, ko v Sloveniji ni bilo na voljo ne literature ne strokovnjakov, ki bi se ukvarjali z umetnostjo gojenja malih dreves v posodi – bonsajev. Na srečanju nam je povedal, da sam ustvarja bonsaje, ki so čimbolj podobni drevesom v naravi in ne sledi strogemu, s pravili določenemu, japonskemu slogu. Povedal nam je, kaj vse je potrebno, da iz malega drevesa, ki ga najdemo v naravi, nastane drevo, ki nam daje hkrati občutek davnosti in mladosti, občutljivosti in moči ter veličastnosti in miline. Nekaj njegovih bonsajev smo si lahko tudi ogledali.

Besedilo in slika: Marija Umek

Jaka Jančar o bonsajih

Novice iz šole

V 1. A RAZREDU NAM DOLGČAS NI, SAJ SE VEDNO KAJ ZANIMIVEGA GODI

Mesec marec ni povezan le s pomladjo in mamami. V tem mesecu se je v našem razredu dogajajo še marsikaj.

- Obiskala nas je medicinska sestra Boža Radešič, ki nam je povedala in pokazala, kako poskrbimo, da bodo naši zobki zdravi in močni. Na ta dan so bili vsi učenci nagrajeni z rdečimi žigci, kar je pomenilo, da so si zobke pravilno umili.

- Ob naravoslovnem dnevu z naslovom »Moje telo« se nam je pridružila medicinska sestra Barbara Ušaj Suljkić, ki se je z nami pogovarjala o skrbi za zdravje. Učenci so v skupinah izdelali plakata z naslovom »Zajčkova pot v šolo« ter ju predstavili. Ga. Barbara nam je ob zaključku srečanja pokazala, kako oskrbimo različne rane oz. poškodbe. Učenci so bili na ta dan tudi zdravniki in prav spretno so zdravili svoje medvedke.

- Nežina nona, ga. Branka Guštin, nas je razveselila s pripovedovanjem pravljice v pogovornem jeziku ter z zgodbami iz otroštva. Učenci so ji zastavljali vprašanja, ki se kar niso hotela nehati. Lepo je bilo prisluhniti pogovornemu jeziku oz. narečju, ki naj bi ga poskušali v domačem okolju ohranjati.

- V tem pomladnem mesecu, ko smo se veliko pogovarjali o človeškem telesu, skrbi za zdravje in zdravi prehrani, smo izpeljali še naravoslovni dan z naslovom »Naredimo si napitek in preprosto jed«. Ob pomoči učiteljice Mirjam Rončel smo pripravili napitek iz pomaranč in limon ter sadno kupo. Mmm, res je bilo dobro in zdravo!

Vsem gostjam, ki so se odzvale našemu povabilu in nam popestrile pouk, se res lepo zahvaljujem.

Besedilo in foto: Tanja Spačal

OŠ KOMEN NA BELEM JEZERU

Nedelja, 31. januarja 2010**,** se je na Krasu zbudila v ledenem oklepu. Pogled skozi okno je še podžigal dilemo: oditi na pot ali ostati doma na suhem in varnem. Vendar obljuba dela dolg in na povabilo se praviloma odzovem, razen v primeru višje sile. Ta se je sicer zrcalila na stekleni cesti med Sežano in Tomajem, naprej pa je šlo kot po maslu. V Komnu se nama je pridružila še kolegica Dragica z možem in Christianu sem sporočila, da prihajamo.

Cesta preko Italije je bila suha in prav kmalu so se pokazali tudi prvi sončni žarki, ki so sramežljivo predirali goste oblake. Pred nami so se v vsej snežni lepoti in veličini odstirali vršaci Dolomitov in Julijskih Alp. Kot bi mignil, smo bili v Avstriji in v Šmohorju smo se dobili s Christianom in njegovo simpatično družinico. Pred nami je nato vozil do cilja potovanja, zaledenelega Belega jezera, kjer so prizadevni organizatorji že osmič slovesno odprli razstavo plakatov šol.

Letos se na ledenem prizorišču predstavlja kar 60 vzgojno-izobraževalnih institucij partnerskih šol iz vse Evrope. Med plakati šol s Finske, Ukrajine, Irske, Turčije, Italije, Avstrije in Slovenije je na razstavi tudi plakat OŠ Antona Šibelja-Stjenka iz Komna. Družbo mu delata še dva plakata iz Slovenije: plakat OŠ Dravograd in OŠ Prevalje. Razstava je del širšega projekta medkulturnega dialoga in spodbujanja sodelovanja ter prijateljstva med šolami.

Na plakatih v velikosti 2,5 m krat 1 m se šole predstavljajo z različnimi vsebinami. Rdeča nit plakata OŠ Komen je kulturna dejavnost, na podlagi katere si je šola lani pridobila laskavi naziv Kulturna šola 2009. Seveda na njem ne manjka niti fotografskih utrinkov enkratne naravne in kulturne dediščine komenske občine. Plakat je vzbudil veliko zanimanje obiskovalcev, ki so na zemljevidu Slovenije zlahka našli tudi s piko označen Komen.

V prelepem vremenu se je v nedeljo otvoritve udeležilo veliko obiskovalcev, dogodek pa je na Belo jezero, kjer je urejeno tudi krasno drsališče, privabil pomembne lokalne osebnosti s političnega in pedagoškega področja.

Razstava, ki si jo vsako leto ogleda nad 50 000 obiskovalcev, bo na ogled**,** dokler bo jezero zaledenelo, nato pa bo šola v trajno last dobila plakat, izdelan iz posebnega materiala, odpornega na vremenske vplive. Na otvoritvi pa so nama prireditelji razstave poklonili 500 razglednic s sliko plakata, ki ga je oblikovala domačinka, grafična oblikovalka, gospa Elizabetta Tenze.

In še zanimivost. Ko sem nekaj čez 13. uro na stojalu zbirala razglednice različnih plakatov, naših razglednic ni bilo več. Očitno so bile za obiskovalce prireditve več kot zanimive.

Proti domu se je naša četverica odpravila navdušena nad prireditvijo in prijaznostjo prirediteljev. Obžalovali smo le, da dogodku ni prisostvovalo več domačinov.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

SREBRO NA TURISTIČNI TRŽNICI

16. marca 2010 smo se Meta Švagelj, Tina Tragin, Katja Filipović, Veronika Bandelli in Kaja Mezinec (manjkali sta Ana Mezinec in Kristina Fon) udeležile srečanja primorskih in notranjskih šol v Mercator centru v Postojni na turistični tržnici, in sicer v sklopu prireditve Turizmu pomaga lastna glava.

Tam smo predstavili Kulturno pot ponosa, ki je dolga 15 km. Začne se v Gorjanskem pri Štrekljevi domačiji, nadaljuje mimo kala do Volčjega Grada v Komen, kjer pot nadaljujemo mimo cerkve Device Marije do Tomačevice, mimo Kobjeglave, Tupelč do Štanjela in Kobdilja.

Po poti smo spoznavali znane osebnosti, ki so bile tu rojene ali pa so tu delovale. To so: zbiratelj narodnih pesmi Karel Štrekelj, pisatelj Marjan Rožanc, sadjarja in vinogradnika Josip Štrekelj in Alojz Štrekelj, duhovnik Viktor Kos, gozdar Avgust Kafol, slikar Viktor Birsa, prevajalec Jože Abram, slikar Lojze Spacal, arhitekt Maks Fabiani, duhovnik Anton Mahnič ter sestavljalec slovarja tujk Stanko Bunc.

Vse kraje smo označili na zemljevidu. Posneli smo dvd, kjer kraje in osebnosti tudi predstavimo. Selene Gombac nam je tekst prevedla v italijanščino, Klara Hoschele Modic pa v nemščino, saj smo vse to zapisale tudi v zgibanki.

Same smo se preoblekle v nekatere osebnosti in prikazale njihovo delovanje preko dramatizacije.

Prejele smo srebrno priznanje in bile zelo vesele. Ob koncu smo se še malo sprehodile po centru. Z nami sta bili učiteljici Martina Fabjan in Vlasta Metlikovec.

Besedilo: Tina Tragin, Veronika Bandelli, Katja Filipović, Kaja Mezinec, Meta Švagelj

Kultura

UPOL-OVA SVIREL 2010

Minuli konec tedna je v Štanjelu na Krasu v organizaciji Univerzitetnega pihalnega orkestra v Ljubljani (UPOL) potekalo drugo mednarodno tekmovanje solistov in komornih skupin UPOL-ova svirel. Med več kot 120 udeleženci so bili poleg slovenskih tudi glasbeniki iz Italije, Madžarske, Češke, Anglije, Grčije in Avstralije. Mednarodna žirija je za absolutnega zmagovalca tekmovanja izbrala madžarskega tubista Zalána Lászla Kovácsa. Spremljajoči festival je kulturno obogatil Štanjel in okolico.

Drugo mednarodno tekmovanje pihalcev, trobilcev in tolkalcev UPOL-ova svirel je poleg solistov v Štanjel privabilo tudi komorne skupine. Tekmovalci solisti so od petka do nedelje tekmovali v osmih starostnih kategorijah, komorne skupine pa v štirih. Mednarodna žirija, sestavljena iz članov slovenske zasedbe Slowind in francoskega Miraphone Tuba Quartetta, je za nastop na zaključnem koncertu izbrala soliste Luka Poljanca (tolkala, kategorija A, 100 točk), Janija Lebana (tolkala, kategorija B, 97 točk), Alenko Bogataj (flavta, C, 97 točk), Blaža Šparovca (klarinet, D, 97 točk), Daniela Goloba (flavta, E, 96 točk), Martina Chmelaža (pozavna, G, 97 točk), Pavla Kaca (oboa, G, 96 točk), Judith Caroline Carpenter (pikolo, H, 96 točk) in Zalána Lászla Kovácsa (tuba, H, 98 točk), med komornimi skupinami pa pihalni kvartet v zasedbi Kaja Lešnjak (flavta), Nina Tafi (oboa), Tomaž Zevnik (klarinet) in Barbara Sladič (klavir) ter kvartet pozavn, katerega člani so Simon Tomažič, Taja Tuljak, Luka Logar, David Kajič. Obe skupini sta nastopili v kategoriji Fabiani in v predtekmovanju dosegli 99 točk. Na zaključnem nastopu sta žirijo najbolj prepričala madžarski tubist Zalán László Kovács, ki je kot absolutni zmagovalec tekmovanja prejel vrednostni bon

glasbene trgovine Soundtech in umetniški kipec UPOL-ovo zlato svirel, ter pihalni kvartet, ki mu je podjetje Schagerl podelilo inštrument, glasbena trgovina Lastra pa vrednostni bon. Prejemniki posebnih nagrad so še Luka Poljanec za najvišje prejeto število točk (dan snemanja v studiu Radia Koper), Jernej Albreht za najbolje izvedeni orkestrski part (igranje v Orkestru Slovenske vojske), abonmaje Slovenske filharmonije pa so kot najmlajši obetajoči glasbeniki prejeli člani trobilnega tria, ki ga sestavljajo Gregor Rogelja (trobenta), Sebastijan Buda (rog) in Miha Bratina (pozavna).

Organizator je v spremljevalnem programu tekmovanja ponudil seminarje pod mentorstvom članov žirije in cikel koncertov – poleg zaključnega tudi skupni koncert pihalnega kvinteta Slowind in Miraphone Tuba Quartetta, ki

sta poslušalce navdušila minuli petek v Spacalovi galeriji štanjelskega gradu, v soboto pa še koncerta v Pliskovici in Šmarjah, na katerih so nastopile različne perspektivne domače in tuje komorne skupine.

UPOL z organizacijo dogodka promovira orkestrsko kulturo, solistično in komorno igro ter spodbuja mlade k nadaljnjemu glasbenemu izobraževanju. Dokazal pa je tudi, da si kulturno življenje na Krasu prizadeva obogatiti z najkakovostnejšo glasbo in doprinesti k turističnemu razvoju okoliša. Da pa se bo dober glas o tekmovanju in idiličnem kraju slišal tudi v tujini, dokazuje kratka in jedrnata ocena francoskega člana žirije Patricka Coutetta: „Bilo je brezhibno – čudovit ambient, srečevanje z zanimivimi ljudmi, motivirana in učinkovita ekipa, super organizacija, odlično vino!“

Za dodatne informacije obiščite našo spletno stran www.upol.si, pišite na upolova.svirel@gmail.com ali pokličite umetniškega vodjo tekmovanja Simona Perčiča (041 201 127).

Besedilo: Urška Makovec
Foto: Marjan Krebelj

PRED PREMIERO FEYDEAUJEVE KOMEDIJE »KROJAČ ZA DAME«

Te dni potekajo v Kulturnem domu v Tomačevici intenzivne vaje za novo uprizoritev gledališke skupine KD »Brce« iz Gabrovice pri Komnu, tj. za komedijo v treh dejanjih enega največjih komediografov vseh časov Georgea Feydeauja »Krojač za dame«.

Odločitvi, da se komedijanti iz Gabrovice preselijo v Tomačevico, je botrovalo dejstvo, da so prostori bivše trgovine v Gabrovici neprimerni za tisti najbolj občutljiv del študija predstave, ko je potrebno izkušnje z bralnih vaj prenesti v prostor, ki po tlorisu najbolj odgovarja razsežnostim komenskega odra. Tako so se predstavniki Občine Komen, KD »Brce« in Vaške skupnosti Tomačevica dogovorili, da nudijo gledališki skupini iz Gabrovice gostoljubje s tem, da ji omogočijo začasno uporabo prostorne dvorane v Tomačevici. Vsekakor lep in zgleden primer sodelovanja med občino in potrebami dveh sosednjih vasi.

Vzporedno z vajami, ki jih vodita režiser Sergej Verč in njegova pomočnica, letošnja dobitnica Borštnikovega prstana, gledališka igralka Minu Kjuder, pa potekajo tudi priprave za likovno podobo uprizoritve, saj je po osnutku Sergeja Verča potrebno izdelati sceno (Milivoj Colja, Stanko Švara, Milko Švara in drugi), sešiti nove kostume ali predelati tiste, ki jih je za to predstavo, ki po stilu spominja na dobo »charlestona«, posodilo SNG iz Nove Gorice (Minu Kjuder in Erna Trobec s sodelavkami), pripraviti lučno podobo uprizoritve (Darko Kačič), razmišljati o plakatu in gledališkem listu, se predčasno dogovarjati za gostovanja (2. julija na festivalu v Škocjanu in 4. julija na gradu v Štanjelu).

Pri predstavi, katere premiero napovedujejo za konec aprila v Kulturnem domu v Komnu, sodeluje stalno jedro gledališke skupine KD »Brce« iz Gabrovice pri Komnu, ki letos vstopa v svojo že dvanajsto sezono neprekinjenega dela: Pavel Trobec (zdravnik Moulineaux), Silvestra Grižnik-Kačič (Yvonne, njegova žena), Branka Guštin (gospa Aigreville, njegova tašča), Valter Buda (Bassinet), Bojana Furlan (Rosa, njegova bivša žena), Milivoj Colja (Copelli), Erna Trobec (Suzanne, njegova žena), Milko Švara (Etienne, služabnik), Grozdana Švara (gospa D'Herblay, stranka), Milena Colja (gospa Pomponnette, stranka) ter tehnična ekipa, ki jo sestavljata Darko Kačič (ton in luč) ter Sonja Luin (šepetalka).

Besedilo: KD »Brce«
Foto: iz arhiva KD »Brce«

PEVSKI VIKEND MEPZ COMINUM

Že četrto leto zapored smo se pevci MePZ Cominum odpravili na dolgo pričakovani pevski vikend. V petek, 5. marca 2010, smo se podali na pot na Livške Ravne, v CŠOD Kavka. Razporedili smo se po sobah in šli na večerjo, ki se je zaključila s petjem in plesom pozno v noč. V soboto sta prišli Kristina in Ingrid, naši zborovodkinji, da smo lahko pričeli z vajami. Začeli smo ob 9.30 in zaključili ob 18.00. Seveda smo imeli vmes kosilo, čas za počitek ter glasbeno predavanje našega muzikologa Matija Ščuka. Govoril nam je o osnovah glasbe, na katere se ne spoznajo čisto vsi pevci. Po večerji je sledil tradicionalni družabnozabavni večer, na katerem je vsak glas pripravil svojo točko. Smehu ni bilo videti ne konca ne kraja. Večer je odlično uspel. Celo jokali smo od smeha. V nedeljo zjutraj smo imeli kratke vaje s Kristino, na koncu pa nas je lastnik doma peljal na majhen sprehod in nam pokazal njihovo jamo. In tako je bilo našega pevskega vikenda konec. Mi pa že veselo pričakujemo naslednjega.

JESENSKO-ZIMSKI ČAS PRI MEPZ COMINUM

Za pevkami in pevci Mešanega pevskega zbora Cominum iz Komna je aktiven jesensko-zimski čas. V preteklih mesecih smo tako kot vsako leto sodelovali na kar nekaj nastopih in koncertih ter tako sporočilo glasbe prenašali med številne poslušalce.

Že v sredini novembra 2009 smo pevke in pevci MePZ Cominum sodelovali na tradicionalni Reviji kraških pevskih zborov, ki jo je organiziral JSKD – Območna izpostava Sežana. Tokrat je revija gostovala v Kulturnem centru Srečko Kosovel v Sežani.

28. decembra 2009 pa smo na povabilo društva Andos iz Gorice v sosednji Italiji gostovali na novoletnem koncertu, ki ga vsako leto prirejajo v tamkajšnjem avditoriju. Društvo Andos je prijateljsko društvo Društva onkoloških bolnic iz Nove Gorice, z medsebojno pomočjo in naklonjenostjo sta izpeljali že marsikatero prireditev. Tokratno srečanje v Gorici je minilo v znamenju pevskega zbora društva Andos, MePZ Cominum, solopevcev in solopevk ter različnih glasbenikov. Za zaključek koncerta pa smo vsi sodelujoči tudi skupaj zapeli novemu letu naproti.

Mepz Cominum je sodeloval tudi na predvečeru kulturnega praznika »Tu sem doma«, ki se je odvijal 7. februarja 2010 v dvorani v Kobjeglavi. Kulturni praznik so popestrila različna društva, orkestri, pevski zbori, gledališke skupine ter posamezniki, ki so na svojevrsten način, vsak s svojim ščepcem kulture, počastili slovenski kulturni praznik.

Pred nami so pomladni meseci, ki so za nas pevce že tradicionalno aktivni. Tako bomo že 22. maja v Komnu zopet gostili dva pevska zbora ter skupaj z njimi tudi zapeli.

Verjamemo, da nam bodo pomladni sončni žarki dali veliko potrebne energije, ki je za ustvarjanje ključnega pomena.

Besedilo: Uroš Simčič

SLEDI PRIREDITEV LETOŠNJEGA ABONMAJA PIHALNEGA ORKESTRA KOMEN

V petek, 5. 3. 2010, zvečer se je iztekla že tretja prireditev abonmaja pod okriljem Pihalnega orkestra Komen (v nadaljevanju: POK). Zadnji abonmajski glasbeni nastop se je prekrival s pričetkom Upolove Svireli – mednarodnega tekmovanja in festivala glasbenikov solistov in komornih skupin v Štanjelu, ki je postalo že tradicionalno ob vsem prizadevanju njegovega umetniškega vodje Simona Perčiča.

Na otvoritvenem gala koncertu so v Galeriji Lojzeta Spacala nastopili Pihalni kvintet SLOWIND (Aleš Kacjan – flavta, Matej Šarc – oboa, Jurij Jenko – klarinet, Paolo Calligaris – fagot in Metod Tomac – rog) in MIRAPHONE TUBA QUARTETT iz Francije (Patrick Couttet – evfonij, Philippe Wendling – evfonij, Philippe Gallet – F tuba in Olivier Galmant –C tuba). Sproščen nastop francoskih gostov je blagodejno vplival na prisotno občinstvo, da si je po koncertu zaželelo še nadaljnjega druženja ob pokušnji z vrhpoljsko vinsko kapljico.

V okviru abonmaja sta se pred tem izvedla še dva koncerta. Po uspelem, prav tako že tradicionalnem, novoletnem koncertu POK z naslovom »Dunaj po Dunaju« je v februarju na predvečer kulturnega praznika v Kulturnem domu v Kobjeglavi izzvenel orkestrsko-zborovsko-baletno-gledališko-knjižničarsko-fotografsko-pesniški nastop domačih društev in drugih sestavov pod naslovom »Tu sem doma«. Nastopili so:

Pihalni orkester Komen

Napovedovalca Ana Tavčar in Ivan Lotrič

- Mladinski pihalni orkester Komen Glasbene šole Sežana podružnice Komen pod vodstvom dirigenta Andreja Kobala,
- dramska skupina KUTD »Kraški slavček« Kobjeglava-Tupelče s skečem »Dunaj po Dunaju«,
- baletna sekcija s skupino »Nasmeh« in Marjetko Kosovac pri ŠKUD »15. februar Komen«,
- pevski zbori OŠ Komen pod vodstvom dirigentke Andreje Rustja (otroški in mladinski ter otroški iz štanjelske podružnice OŠ),
- Mladinsko društvo ŠUZ Komen – fotografska razstava »Poezija v fotografiji« avtorice Elene Rožanec in branje avtorske poezije Nika Pangosa,
- Knjižnica Komen, enota Kosovelove knjižnice v Sežani – knjižničarka Marija Umek predstavi knjižnične dejavnosti,
- Mešani pevski zbor Gorjansko, zborovodja Goran Ruzzier,
- Kulturna sekcija društva »VRT« Škrbina s skečem »Kultura pri nas doma«,

• Mešani pevski zbor »Cominum« Komen, zborovodja Ingrid Tavčar.

Moto prireditve je bil, da tudi na tem koncu Krasa gojimo raznovrstno kulturo, smo ustvarjalni in znamo kljub številčnosti društvenih in podobnih interesnih organizacij sodelovati in se povezovati. Ideja je, da bi tak skupni nastop postal tradicionalen in bi svoj del k temu prispevala tudi občina s svojo podporo in sodelovanjem.

Abonma vključuje še dva koncerta, ki se bosta izvedla:

• v soboto, 8. 5. 2010, z mini revijo 3 pihalnih orkestrov »Prijatelji v gosteh« (Pihalni orkester ETA Cerkno – dirigent Andrej Zupan, Godbeno društvo Nabrežina – dirigenta Sergio Graton in Iztok Cergol ter Mladinski pihalni orkester Velenje Glasbene šole Velenje – dirigent Matjaž Emeršič) in

• v soboto, 9. 10. 2010, z »Jesenskimi simfonijami« Simfoničnega orkestra Domžale-Kamnik pod taktirko Simona Krečiča.

Besedilo: Ivan Uršič

Pihalni orkester Komen in njegov dirigent Simon Perčič

PET LET MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA GORJANSKO

Aprila 2005 smo se pevci MePZ Gorjansko na pobudo zborovodje Gorana Ruzzierja in njegove žene Irene Šemec prvič srečali v »kotičku« vaškega doma v Gorjanskem. Zbralo se nas je kar 16 pevcev, predvsem iz Gorjanskega, a tudi iz okoliških vasi. V začetku smo se sestajali enkrat tedensko in se z velikim navdušenjem učili vokalne tehnike, uporabljanja prepone in pravilnega dihanja. Večina pevcev ni nikoli prepevala v zboru, nekateri so peli v šolskem ali cerkvenih zborih. Zato je bil začetek precej tažaven, saj nismo uspeli uglašeno zapeti niti akorda. Začetek pa je vendar začetek in brez težav seveda ne gre. Požrtvovalno smo vztrajali in danes zadovoljno opažamo rezultate. Septembra 2005 smo začeli z rednimi vajami dvakrat na teden in pridobivali smo vedno več novih pevcev. Na koncu sezone je zbor štel kar 33 članov.

V vasi smo hoteli oživeti zanimanje in ljubezen do zborovskega petja. V petih letih smo gostili kar 18 zborov, med katerimi je bil tudi marsikateri odličen zborovski sestav. Junija 2007 smo prvič organizirali niz koncertov »... in pesem je zazvenela na Štrekljevem borjaču ...«, ki so posvečeni našemu vaščanu dr. Karlu Štreklju in se ponavljajo na vsaki dve leti. Posebnost teh koncertov je, da se v treh večerih na odru zvrstijo na prvem večeru ženski zbori, na drugem moški zbori in na tretjem mešani zbori, vsak večer pa pevci zaključijo s skupno pesmijo, tako da se med sabo še bolj povežejo. Odziv publike na naše koncerte je bil vedno zavidljiv in za nas res zelo spodbuden.

Od samega začetka vodi naš zbor Goran Ruzzier, ki je diplomiral na italijanskem konzervatoriju »A. Steffani« v Castelfrancu Venetu iz harmonike, kasneje se je začel ukvarjati s študijem solopetja najprej pri operni pevki Eleonori Janković na tržaški Glasbeni matici, nato pri opernemu pevcu Carlu Giombi in nazadnje pri svetovno uveljavljenem basistu Aleksandru Švabu. Nastopa večkrat kot solist in sodeluje v opernih predstavah »Mednarodne operne akademije Križ« pri Trstu. V okviru akademske dejavnosti ter v sodelovanju s Fundacijo Teatro Verdi iz Trsta je nastopal v raznih opernih vlogah. Dirigiranje je študiral pri ruski prof. Riti Noskovaji, Stojanu Kuretu in Nini Kompare. Bil je pevec, korepetitor in dirigent pri različnih moških, ženskih in mešanih zborih v zamejstvu in Sloveniji. Vse svoje znanje vsakemu pevcu rad posveti na individualnih intenzivnih vajah vokalne tehnike, ki jih organiziramo med sezono, in za kar smo mu pevci res hvaležni.

MePZ Gorjansko v Kobjeglavi

Pevke in pevci MePZ Gorjansko

Letos obhajamo peto obletnico našega zbora. Skupaj smo preživeli marsikatere lepe trenutke. Na vajah se vedno radi nasmejemo in sprostimo ter vsaj začasno odmaknemo misli od vsakdanjih skrbi. V petih letih smo ustvarili lepo skupino prijateljev, ki se tudi z določenim odrekanjem rada druži, zahaja na pevske vaje in seveda tudi rada nastopa na raznih prireditvah in koncertih doma in v zamejstvu. Zato Vas prisrčno vabimo, da z nami proslavite naš peti rojstni dan, v soboto, 10. aprila 2010, ob 20. uri v vašekm domu v Gorjanskem, kjer bomo predstavili tudi priložnostno brošuro o delovanju našega zbora. Vabljeni!

Besedilo: MePZ Gorjansko

SREBRNE BRAZDE 5

ŠKOFIJE – Skupina za Slovensko Istro Likusa (Literarnega kluba upokojencev Slovenije) je lansko jesen slavila 10-letnico svojega delovanja in ob tem jubileju je izdala že peto številko zbornika Srebrne brazde, v katerem se predstavlja 22 avtorjev. Zbornik so predstavili v Izoli, Pobegih in na Škofijah, kjer je predstavitev organiziralo domače Kulturno društvo Istrski grmič. Na zelo obiskanem literarnem večeru, ki ga je povezovala predsednica KD Istrski grmič Vlasta Jerman, s harmoniko pa ga obogatila Damijana Zergo, so predstavili ustvarjalce zbornika. Pozdravila sta tudi odgovorni urednik Ivan Novak in član odbora Maks Vezovnik, ki je v zborniku prispeval tudi uvodne misli ob 10-letnici istrske skupine ljubiteljev slovenske besede, organizirane kot sekcije Likusa.

»V vseh zbornikih so zbrane klene in iskrene misli o preteklosti in sedanjosti. Besede iz vrelca srca in misli odstirajo spomine, minulost in doživetja sedanjih dni. Iz celote veje vonj po domačnosti in preprostosti izpovedi in izražanja. Zapisi osvetljujejo različne dogodke in teme, srečamo pa se tudi z zrnci humorja in vedrine. V zborniku je močno zastopana poezija kot tudi proza. Srebrne brazde so pomemben dokument o ustvarjalnosti mnogih posameznikov, ki pripadajo generaciji tretjega življenjskega obdobja in želijo s pisano besedo izročiti svoj čas sedanjim in prihodnjim rodovom. Bralec, ki bo prisluhnil sporočilu zgodbe ali pesmi, bo ob tem prisluhnil sebi, svoji notranjosti. Skozi deset let našega literarnega delovanja se je število piscev spreminjalo, jedro pa je ostalo zvesto naši skupini. Srebrnim brazdam so se od leta do leta pridruževali novi posamezni ustvarjalci, kajti prijazna beseda spleta prijateljstvo, iskrena beseda pa tudi krog bralcev,« je poudaril Vezovnik.

Zbornik, ki ga likovno bogatijo fotografije vodnih virov Slovenske Istre, tiskala pa ga je tiskarna Mljač iz Divače v nakladi 300 izvodov, prinaša izpod peresa Darinke Ferluga tudi prispevek o lani preminulem Janku Kleibencetlu, ki je bil pobudnik in ustanovitelj koprske skupine Likusa, razpet med rodnim Prekmurjem in Istro, kamor je prišel že 1952. leta in tu bil učitelj in ravnatelj na več šolah kot tudi poveljnik Teritorialne obrambe Občine Koper. Njegov literarni opus šteje devet knjižnih del. Sicer pa so v Srebrnih brazdah 5 zastopane tudi kraško-brkinske ustvarjalke in sicer: Marija Mahnič in Slavka Kranjec (obe iz Sežane), Dora Bernetič (Rodik) in Marija Koren (Podgorje). Literarni večer na Škofijah so zaključili z družabnim srečanjem.

Besedilo in foto: Olga Knez

DARILO IZ BRESTOVICE

Veseloigro Darilo smo člani dramske skupine TD Brest konec januarja predstavili v domačem kraju, tj. v Brestovici, nato v Komnu in začetek februarja še v zamejstvu, v Medji vasi.

Nauk veseloigre Darilo nosi v sebi sledeče sporočilo – »zasvojenost« današnje dobe je v »tele«.

Glas, da je igra prisrčna, zabavna in poučna, se je hitro širil in dobili smo vabila za gostovanja. Iz Brestovice je Darilo potovalo v brkinsko Materijo, kjer so nas prisrčno

sprejeli v novem gasilskem domu. Navdušeni gledalci so se dodobra nasmejali in poželi smo velik aplavz, pa še pogostitev. Potem pa smo se podali v meni bolj domače kraje, v Ajdovščino. Tam smo nastopili v dvorani Prve slovenske vlade. V lepi dvorani je bilo zelo vroče, pa tudi napeto, ker je bil naš nončko »na zelo slabem glasu«, vendar smo tudi tu razveselili številne gledalce in poželi aplavz. Takoj naslednji dan smo odšli gostovat v Renče. Glas nončkota smo pozdravili z domačimi »medežijami«. Zaigrali smo ter navdušili starejše, mlajše in najmlajše, saj so se tako smejali, da je še nas igralce sililo na smeh. Po predstavi smo bili lepo postreženi. Tu pa naših gostovanj še ni konec, saj

smo dobili veliko povabil iz okolice in zamejstva, ki smo jih prestavili na jesen, ker imamo igralci in ostali člani tudi druge obveznosti. Sledi pa še nastop na Štanjelskih grajskih večerih v nedeljo, 27. junija 2010, kamor ste vljudno vabljeni vsi naši občudovalci in ostali, ki si še niste uspeli ogledati te veseloigre.

Kot avtorica, režiserka, pa tudi igralka, sem vesela, da ste se v tako velikem številu udeležili naših nastopov in v njih uživali. Obenem pa bi se rada zahvalila vsem mojim soigralcem, tehnikom, otrokom in vsem, ki ste kakorkoli pomagali in mi stali ob strani, da je do teh predstav sploh prišlo.

Radi igramo, se družimo in smo srečni, saj je najhitrejša pot do sreče prav v osrečevanju drugih. Hvala vam!

Besedilo: Darja Zavadlal

Naravna in kulturna dediščina Krasa

POLETNA SVEŽINA NA KOMENSKEM KRASU –

Razvoj turizma na podeželju v času med prvo in drugo svetovno vojno (1. del)

Kras je od nekdaj s svojimi naravnimi in kulturnimi posebnostmi privabljal mimoidoče popotnike, znanstvenike, raziskovalce in ljudi, ki so si v mirnih kraških vasicah zaželeli oddiha. S svojimi naravnimi značilnostmi, zlasti s podzemeljskim svetom, je v tujini zaslovel že v 16. stoletju. Kraške jame, udornice, apnenčasta prepustna tla, presihajoče jezero so le del naravnih znamenitosti, za katere so se raziskovalno zanimali že aristokratski znanstveniki, med drugimi tudi Janez Vajkard Valvasor, Baltasar Hacquet, Jožef Anton Nagel, Tobija Gruber in drugi. Z odprtjem podzemeljskih jam širši javnosti pa se na Krasu začne razvijati turistična dejavnost. Prva jama, ki so jo odprli za turizem, je bila Vilenica pri Lipici (1633). Zaradi ugodne lege blizu Trsta in bližnje Lipice je privabljala domačine in tujce. Šele kasnejši sloves Postojnske in Škocjanskih jam je zmanjšal zanimanje za Vilenico. Tudi Postojnska jama je bila že dolgo znana, s postavitvijo električne razsvetljave leta 1884 in železniških tirov leta 1872 je imela iz leta v leto več obiskovalcev. K temu je veliko pripomogla tudi ugodna prometna lega v neposredni bližini tržaške ceste, kjer je bilo vedno veliko domačih in tujih popotnikov. Znamenitejše kot Postojnska jama so bile Škocjanske jame (leta 1819 so začeli voditi knjigo obiskovalcev), vendar zelo težko dostopne. Tudi Cerkniško jezero je bilo tedaj za turiste zelo mikavno, saj je bilo najlažje dostopno presihajoče jezero v Evropi. Z obiskovanjem kraških jam se je na Krasu razvijal izletniški turizem, saj se tu ljudje niso zadrževali dalj časa, sčasoma, z razvojem večjih mest v okolici Krasa (Trsta, Tržiča/Monfalcona, Vidma, Benetk in Gorice) pa se poleg izletništva začne še letoviščarski turizem.

Na daljše počitnice so turisti iz večjih mest, večinoma iz Trsta, množično začeli prihajati v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno, ko je Kras postal del Kraljevine Italije. V večini so na kraško podeželje prihajali manj premožni meščani, ki si razkošnih potovanj z daljšimi letovanji na morju in v zdraviliščih (kot so bila Bled, Rogaška Slatina, Dobrna) niso mogli privoščiti. Zato so se raje odločali za preživljanje počitnic v naravi, daleč od poleti vročega, zatohlega in nezdravega mesta, proč od napornega vsakdanjika v poklicni in javni sferi, skratka preživljali so jih preprosto, a zdravo. Nekateri premožnejši meščani so se na podeželju umaknili v najeto ali lastno podeželsko vilo (prim. Ferrarijeve vile v Štanjelu), medtem ko so se manj premožni meščani odpravili na poletne počitnice k sorodnikom ali prijateljem ali pa so si najeli sobo na podeželskih kmetijah ali v cenejšem gostišču. Zgodovinar Andrej Studen, ki se je ukvarjal z značilnostmi meščanskega turizma, je v razpravi Iz avanturizma v turizem v zborniku Razvoj turizma v Sloveniji (1996) takšen tip turizma označil za poletno svežino.[1] V večini so turisti prihajali vsako leto, nekateri so navezali z domačini tesnejše stike. Čas bivanja na podeželju je bil dolg najmanj dva tedna, po možnosti pa mesec ali celo dva. Na počitnice so lahko prihajale le mame z otroki, medtem ko so jih možje obiskovali le konec tedna. Nekateri pa so počitnice omogočili le svojim otrokom in z njimi preživljali le vikende. Poleg meščanov italijanskega rodu, t. i. italijanske gospode, je na počitnice k sorodnikom prihajal tudi proletariat slovenskega rodu, ki se je iz podeželja v mesto preselil zaradi stalne službe. Tudi zanj je bilo značilno, da je na podeželje zahajal zaradi slabega ekonomskega položaja, želje po domačnosti in stikih s slovenskim prebivalstvom. Ob nedeljah in večjih praznikih so prihajali tudi enodnevni, izletniški gostje. Poleg izletnikov, ki so na Kras prišli z avtobusom, kolesom in kasneje z avtomobilom in so se navadno zaustavili v gostilni ali osmici, so v kraške gozdove zahajali tudi tržaški lovci ter ljubiteljski raziskovalci prve svetovne vojne.

O glavnih motivih in o vse večjem številu tujskega prometa na Krasu nam nazorno govori tudi dopisnik v časopisu

1 V svoji razpravi je avtor na podlagi nemških in avstrijskih zgodovinskih razprav o preživljanju prostega časa meščanov podal nekaj drobcev o potovanjih in začetkih turizma v 19. stoletju na Slovenskem (Studen, Andrej. 1996. Iz avanturizma v turizem. V: Razvoj turizma v Sloveniji: zbornik referatov. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društevSlovenije, str. 96–104).

Razglednica Restavracije in hotela Pasqualin iz Komna, odposlana leta 1938. (Razglednica je last družine Križmančič iz Nabrežine).

Edinost [2] iz leta 1927, ki piše takole: »Na valovitih tleh, po gričih, dolinah in sedlih se belijo kraške vasi. Kot vabljiv svet se zdijo v tem velikem božjem vrtu, ki je močno zagrajen in pregraden s kamenjem, a ima tudi svoje zeleno listje, prijazne gozdičke, loge in prijetne doline. Med preprostimi kmečkimi hišami vidiš večje, kjer so trgovine, gostilne, prenočišča, dvorane bivših društev. Latniki ali košata drevesa skrbijo za malo hlada poleti, z oken dehteči nagelj in rožmarin priča o ljubezni naših žen in deklet do cvetja, do lepote, a snaga in čistoča v hiši in okrog nje govori o pridnosti in skrbnosti naših gospodinj. Prijazen nasmeh debelušne, potrpežljive krčmarice, povsod dobro znano vino vabi potnika, izletnika, da pride in se odpočije. Pozimi ni preveč prijetno gori, ker je huda burja, zato pa nam je ta prečisti zrak tem boljši in čistejši poleti. In bolj hladno je kot v mestu. Meščani znajo ceniti vse te dobrote in hodijo zelo radi na Kras, ven iz tovarniškega, mestnega ozračja, nadihat se svežega zraka, živet preprosto in enostavno v prosto naravo. Eni gredo na letovišča, drugi, ki imajo manj sredstev ali manj časa, pa si privoščijo vsakonedeljske izlete. Vse polno je po Krasu avtomobilov, motociklov in drugih vozil in peš potnikov. Vendar vsi ti letoviščarji in izletniki ne upoštevajo vseh naših krajev enako. Vsako leto se lahko opazi kaka sprememba. Kraj, ki je bil lansko leto zelo dobro obiskan, je letos zapuščen in obratno. So temu vzrok okoliščine našega značaja krajevnih razmer. Kljub temu pa opazimo neko stabilnost v obiskovanju Komna in okolice, Dutovelj, Tomaja, Opčin, stalno nazadovanje pa vidimo v Sežani«.[3] Nadalje dopisnik končuje: »Krajevni činitelji in gospodarske dejavnosti morajo posvečati vse več pozornosti tujskemu prometu, saj je zelo važen faktor narodnega gospodarstva, saj na ta način marsikatera lirica pride v roke kmetu.« Iz članka lahko razberemo, da so turisti, ki so svoje počitnice ali izlete preživljali na Krasu, cenili od burje očiščen zrak, prijazno in zanimivo pokrajino, mir, gostoljubnost in požrtvovalnost domačinov. Poletne dni so preživljali na zraku, se sprehajali in posedali v gozdičkih in na kmečkih vrtovih ter občudovali kraški način življenja. Na podeželju so si obnovili moči, se telesno in duševno okrepili in pridobili telesno odpornost. Zaradi čistega zraka so na okrevanje prihajali tudi tuberkulozni bolniki. V Komnu je imela protituberkulozna provincialna družba iz Gorice dispanzer za zdravljenje in preprečevanje turbekuloznih bolezni. Poleg bolnikov s turbekulozo so prihajale družine s slabokrvnimi in astmatičnimi otroki.

Kraševci so se zavedali, da jim tujski promet prinaša dodatni dobiček, zato so se za turiste trudili, kljub temu da so bili ti italijanske narodnosti, kar je ogrožalo njihovo nacionalno kulturo. Za zadovoljevanje njihovih zahtev po oddihu, sprostitvi in zabavi so poskrbeli z organizirano turistično infrastrukturo: z gostinskimi obrati, trgovsko ponudbo, prenočišči, urejenostjo sprehajalnih poti itd.

Z razvojem turizma se je povečalo število gostiln, saj v okviru turistične ponudbe igra gostilniška dejavnost eno izmed najpomembnejših vlog. Že staro pravilo je, da je gostilna steber turizma in obenem družbeno ogledalo vsakega kraja. Pogosto je prav od dobre, sloveče gostilne in gostoljubnosti gostilničarja ter gostilničarke odvisen množičen turistični obisk. V Komnu je v najbolj cvetočem obdobju turističnega razvoja med prvo in drugo svetovno vojno delovalo kar sedem gostiln (Restavracija in hotel Pasqualin, Gostilna Muka, Gostilna Buža, Gostilna Jakopič, Gostilna pri Labanovih, Gostilna pri Tunčevih, Kavarna pri Godniku). Ena do dve gostilni pa sta bili še v sosednjih kra-

Turisti so se zelo radi sprehajali po gozdičku Cirje. (Razglednica, ki je bila odposlana leta 1930, je last družine Volčič iz Komna).

jih (najbolj poznane so še bile Gostilna pri Žvanovih v Svetem, Gostilna Žvokelj v Svetem, Gostilna pri Štrekljevih v Gorjanskem, Gostilna pri Kristini v Škrbini, Gostilna pri Tišlerjevih v Volčjem Gradu in Gostilna Bandel v Gabrovici). Seveda niso bile vse namenjene le turistom, temveč tudi domačinom, trgovskim potnikom (furmanom), romarjem in drugim. Za turistične gostilne (v Komnu sta kot turistični gostilni najbolj sloveli Restavracija in hotel Pasqualin in Gostilna Muka) je bila značilna bogatejša notranja oprema; imele so biljard, telefon, boljše opremljene gostinske objekte, bogatejšo ponudbo žganih alkoholnih pijač itd. V turističnih gostilnah so se gostilničarji trudili za ponudbo okusnejše hrane. Da bi ugajali kulinaričnim okusom turista, so zaposlili tržaške kuharje, skrbeli za kvalitetnejšo družabnost gostov itd. Za razliko od ostalih vaških gostiln so bolje pazili na red in čistočo. Nekatere gostilne so ponujale sobe za prenočitev. Večinoma pa so turisti prebivali pri domačinih – kmetih. Tako se je na Krasu že zelo zgodaj razvil turizem na kmetijah, torej zametek današnjih turističnih kmetij, o čemer bomo več spregovorili v naslednjih številkah Komentarja. Za konec le še zanimiv članek iz časopisa Edinost iz leta 1925, ki o razvoju turizma v Komnu

2 Edinost je bil časopis slovenskega političnega društva iz tržaške okolice. Izhajal je v Trstu od leta 1876 do leta 1929. Svoje bralce je obveščal o političnem, gospodarskem, kulturnem in zabavnem dogajanju v Trstu in okolici.

3 Kras in tujski promet, v: Edinost, 23. junij 1927, št. 174, leto LII, str. 2.

pravi naslednje: »Poletna vročina je privabila na osvežujoči kraški zrak in na oddih vse polno letoviščarjev, ki jih tu v Komnu kar mrgoli. Seveda prežive v večini skoraj ves dan v borovem gozdu Cirje ali pa v Dragi. Ob nastopu mraka pa je res pravi živ-žav, po naši glavni cesti, ko se ti vračajo domov. Do pozne noči se razlega njih razigrano veselje. Po vojski jih menda še ni bilo toliko pri nas. Skoro vse proste sobe po privatnih hišah so že oddane v najem. Vseeno pa bi se dobilo še nekaj prostorov na razpolago. Letoviščarji so po večini italijanske narodnosti. In glej čudo! Nikjer nikake sovražne napetosti med domačini in gosti. Nasprotno: naše ljudstvo gleda vedno, da jim gre kjerkoli le more na roko. Vse to pa, ne samo zaradi prirojenega slovanskega pojma o gostoljubnosti ali zaradi zaslužka, ki so ga deležni le nekateri ali zaradi obzirov do svojega domačega kraja, temveč tudi zaradi miroljubnosti, ki je našemu narodu že prirojena, a spopolnjena tekom časa potom šol, kulturnih društev, raznih kulturnih prireditev, predavanj itd. [4]

JASNA FAKIN BAJEC,
Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica

4 Edinost, 1. avgust 1925, št. 180, leto L, str. 2.

DR. JASNA FAKIN BAJEC – NOVA DOKTORICA ZNANOSTI Z RAZISKAVO O KULTURNI DEDIŠČINI KRASA

Domačinka iz Komna, Jasna Fakin Bajec, je v petek, 26. februarja 2010, na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete, Univerze v Ljubljani zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom Kulturna dediščina med tradicijo in inovacijo na Krasu. Tako se je zaključil njen status mlade raziskovalke v Sekciji za interdisciplinarno raziskovanje v humanistiki pri Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti, zaposleni na Raziskovalni postaji ZRC SAZU v Novi Gorici.

Doktorsko delo obravnava vlogo in pomen dediščine kot kulturnega in ekonomskega kapitala, ki akterjem družbenih skupnosti predstavlja identifikacijski element – simbol pri oblikovanju, utrjevanju in predstavitvi kolektivnih identifikacij, ter tržno kategorijo, ki je v sodobnem, postmodernem svetu osnova za razvoj novih turističnih vsebin. V prvem delu naloge se avtorica posveča pregledu in podrobnejši razpravi oblikovanja in razumevanja koncepta dediščine, saj so se skozi zgodovino oblikovali različni raziskovalni pristopi pri oblikovanju pomenov določenih materialnih in nematerialnih prvin. Ključni oblikovalec pomenov pa je človek, ki nekemu kulturnemu elementu na osnovi družbenih oz. skupinskih izkustev, lastnih izkušenj, sedanjih potreb in pričakovanj pripiše svoj pomen in vrednoto, ki pa se ne nujno ujema s pomeni, ki jih neka kulturna prvina poseduje v določeni družbi oziroma skupnosti. Na polju diskurzivnih praks (med stroko, politiko, javnostjo, lokalnim prebivalstvom) se oblikuje vrsta dejanj, ki popularizirajo oblikovanje dediščine v posameznem lokalnem kraju.

O Krasu v procesu zgodovinskopolitičnega, družbenega in kulturnega razvoja govori poglavje avtoričine raziskave, s katerim predstavi razumevanje preteklosti v toku družbenih sprememb skozi objektiv sedanjosti. Dediščino opredeli kot vez med preteklostjo in sedanjostjo, sociopolitični in ekonomski uporabi dediščine na Krasu avtorica posveti glavni del svojega raziskovalnega dela, kar odseva avtoričino domačnost in poznavanje prostora komenskega Krasa, kjer je prebila svoje otroštvo in mladost, tudi prvo zaposlitev in javno delovanje, vendar kljub temu ohranila objektiven pogled raziskovalke.

Doktorsko delo je v teoretskem smislu potrdilo teze mnogih raziskovalcev, da je dediščina konstrukt sedanjosti, ki v kulturnih prvinah iz preteklosti postavlja sodobne vrednote in pomene, ki so nujne za razmislek o prihodnosti. Kot ugotavlja avtorica, pa je ključno, da o dediščini Krasa nikoli ne moremo doreči zadnje besede, saj je dediščina pojem, katerega vsebina se neprestano oblikuje, spreminja, in če je danes poleg kulinaričnih dobrot glavna kraška posebnost kamen, kamniti izdelki, kamnita hiša, bo morda v naslednjem tisočletju, ko bomo živeli v drugačnih družbenopolitičnih, gospodarskih in kulturnih okoliščinah, tipska stavba, beton, železo in plastika – torej elementi, ki danes v družbi ne utelešajo pozitivnih vrednot in pomenov. Avtoričino delo je nastajalo v obdobju, ko se je Kras znašel na razpotju razprav med na eni strani politično (lokalno) oblastjo in kapitalom, na drugi strani pa strokovno javnostjo in prizadevanjem civilne iniciative. Ali kot se avtorica v doktoratu sprašuje: »Kdo so tisti, ki imajo pravico odločati, v kakšnem prostoru, ob kakšnih pogojih in katerih vrednotah bodo prebivalci Krasa ohranjali, popravljali, restavrirali in rušili elemente iz preteklosti in hkrati ustvarjali, na novo gradili in se prilagajali sodobnemu življenju, ki pušča sledi za prihodnje rodove? Ali je to stroka, državna oz. lokalna oblast ali ljudje, ki v prostoru živijo, ga oblikujejo in prilagajajo?« Vprašanje, kdo ima moč in znanje, avtorica zaostruje z vprašanjem, katera moč in katero znanje naj prevladujeta pri postavitvi smernic za trajnostni razvoj kraške pokrajine. Saj se pri tem vprašanju odpira novo polje o tem, kaj je tisto, kar bomo (se bo) iz preteklosti ohranili, restavrirali in prilagodili sodobnemu načinu življenja.

Delo Jasne Fakin Bajec je aktualen doprinos javnemu diskurzu o usodi kraške dediščine, zato zasluži posebno pozornost in čimprejšni prenos v knjižno obliko, saj bo le tako doseglo širok del zainteresirane javnosti in Kraševcev.

Besedilo: Petra Kolenc
Raziskovalna postaja ZRC SAZU v Novi Gorici

POHVALE OBČANOM ZA USPEŠNO LOČEVANJE ODPADKOV

Zadnje februarske dni ste v nabiralnike prejeli novo zgibanko o ločevanju odpadkov, v kateri so bile izpostavljene nekatere novosti: ločeno zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov, nekaj novosti pri zbiranju plastične embalaže (med katero sedaj uvrščamo tudi tetrapake in sestavljeno embalažo) ter 14-dnevni odvoz ostanka komunalnih odpadkov po novem urniku na celotnem območju štirih kraško-brkinskih občin.

Resnično smo bili presenečeni nad odzivom vas občanov, ki ste ločeno zbiranje odpadkov resnično pričeli izvajati zelo dosledno. Odraz tega so bili »čez noč« polni ekološki otoki, ki jim z razpoložljivo delovno silo in obstoječim voznim parkov v rednem delavnem času nismo bili kos. Tako smo morali naše delavne ekipe aktivirati tudi v popoldanskem času in v sobotah, česar se bomo posluževali, vse dokler se tokovi odpadkov ne bodo ustalili.

V mesecu marcu smo s strani občanov prejeli izredno veliko klicev in sporočil z različnimi vprašanji glede ravnanja z odpadki. Predvsem so vas zanimale podrobnosti ločevanja odpadkov, in sicer kam uvrščamo naslednje stvari:

- doze pod pritiskom (različni spreji, laki za lase ...) – nevarni odpadki, odvoz na zbirni center ali počakati na akcijo odvoza,
- plenice, higienski vložki – ostanek komunalnih odpadkov,
- stara oblačila in obutev – ostanek komunalnih odpadkov,
- zeleni odrez, grmičevje, trava, listje – kompostirati doma ali pripeljati v zbirni center.

Med drugim je na naš naslov prišlo tudi vprašanje gospoda iz Brestovice pri Komnu, ki je predlagal, da se njegovo vprašanje in naš odgovor objavi v glasilu, saj je zanimiv za vse občane.

Vprašanje:

V zadnji št. občinskega glasila Komentar, Letnik 5, št. 1, februar 2010, sem prebral, da se bo podražilo odvažanje odpadkov iz dveh postavk:

1. *stroški javne infrastrukture ravnanja z odpadki (stroški amortizacije) in finančno jamstvo za zaprtje odlagališča ,*
2. *nova storitev – zbiranje in prevoz biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov iz gospodinjstev .*

Ker še nisem dobil nove položnice, ne vem, ali bom tudi jaz moral plačevati prevoz biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov?

Smatram pa, da je res nepotrebno po vaseh, kjer ima vsak vrt in še kaj več zemlje, zaračunavati storitve, ki se jih ne bomo posluževali.

Naj se namestijo zabojniki za biorazgradljive kuhinjske odpadke tam, kjer jih ljudje potrebujejo!

Glede na to me zanima, koliko bodo prihranili na KSP d. d. Sežana, ker vozijo odpadke na 2 tedna in ne več tedensko. Naj nam, plačnikom, prikažejo tudi ta prihranek.

Strinjam se, da se skrbi za okolje in se zmanjšuje stroške, to je pohvale vredno, a naj se tudi pozna pri računih.

Hvala za odgovori in lep pozdrav.

Naš odgovor:

Spoštovani, ločeno zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov je zakonska obveza, ki jo postavlja Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki (Ur. list RS, št. 68/2008). Ta zahteva ločeno zbiranje biološko razgradljivih odpadkov na celotnem področju. Pri ravnanju z odpadki pa velja načelo, da najprej poskusimo skompostirati biološke odpadke kar doma. Vsega pa prav gotovo ne moremo vreči na domači kompostnik (pokvarjeni izdelki, meso, papirnate brisačke, papirnati robčki ...), za kar pa boste uporabljali tudi rjavi zabojnik. Na domačem kompostniku pa povečini skompostiramo vrtne odpadke (zeleni odrez), ki pa v rjavo posodo za bio odpadke ne sodijo. Sistem obračunavanja tako ne predvideva razlik, saj kontrola, kdo uporablja zabojnik in kdo ne, ni možna. Če pa se bomo v čim večji meri potrudili in čim več odpadkov skompostirali doma, bo cena ravnanja z biološkimi odpadki prav gotovo nižja, kot če bomo vse odpadke odlagali v rjavi zabojnik.

Povedati pa vam moramo, da s kontrolami odpadkov ugotavljamo, da prav na vaseh občani zelo veliko odpadkov odlagajo v zeleni zabojnik in jih ne skompostirajo doma. Prav tako dobivamo zelo veliko klicev, češ kaj si mislimo, kje bodo oni to doma kompostirali, da nimajo prostora, kaj šele da bi na kompostni kup odlagali pokvarjene izdelke in ostanke iz kuhinje ...

Strinjamo se z vami, da lahko precej biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov skompostiramo doma in da bi se ljudje pri tem lahko bolj potrudili.

Glede prihrankov zaradi 14-dnevnega odvoza ostanka komunalnih odpadkov pa sledeče. Gospodarska javna služba odvoza odpadkov se izvaja »za občane«, da se počisti odpadke in smeti, ki jih »naredimo občani«, in ne zaradi tega, ker je nekaj pač treba delati. Iz tega stališča je razumevanje narave dela in stroškov tudi tako, da s 14-dnevnim odvozom znižujemo stroške in se obnašamo racionalno, saj je smiselno, da se odvoze optimizira. Ker se z ločevanjem odpadkov količina odpadkov, ki jih odlagamo v domači zabojnik, zmanjšuje, se pa količina ločeno zbranih odpadkov na ekoloških otokih bistveno veča. 14-dnevni odvoz ostanka komunalnih odpadkov bo tako omogočal pogostejše praznjenje zabojnikov na ekoloških otokih, saj je trenutni 1x tedenski odvoz pogosto premalo.

V ceni ravnanja z odpadki pa niso zajeti samo odpadki v domačem zabojniku, temveč cena zajema še številne druge storitve:

- *zbiranje, odvoz in oddaja ločeno zbranih odpadkov z ekoloških otokov (6 vrst odpadkov – 6 različnih voznih poti + dodatna čiščenja nesnage na ekoloških otokih),*
- *organizacija, zbiranje, prevoz in nadaljnje ravnanje z nevarnimi in kosovnimi odpadki,*
- *upravljanje z deponijo (stroški deponiranja in vseh spremljajočih monitoringov – analiz),*
- *upravljanje (zbiranja, sortiranje, oddaja) s tremi zbirnimi centri (Sežana, Komen, Hrpelje-Kozina),*
- *izvajanje kontrol po terenu,*
- *redno poročanje ministrstvu za okolje o vseh zbranih, oddanih, odloženih ... odpadkih,*
- *obveščanje in osveščanje občanov in učencev po šolah,*
- *stroški vseh drugih spremljajočih storitev (računovodstvo, kataster, prijavno-odjavna služba ...)*
- *ter številne druge obveznosti.*

Pohvalno je, da se v vašem gospodinjstvu resnično trudite z ločevanjem odpadkov, še posebej, ker že ločujete tudi biološke odpadke. Upamo, da bodo tudi ostali občani k ločevanju odpadkov pristopili v čim večji meri, predvsem pa da se bomo vsi potrudili in ustvarili čim manj odpadkov, s tem pa pripomogli tudi k nižjim stroškom.

Lepo vas pozdravljamo.

Besedilo: Mojca Uršič, KSP d. d. Sežana

Društvo vinogradnikov in vinarjev Kras skupaj s sodelujočimi partnerji objavlja

RAZPIS ZA IZBOR KRALJICE TERANA 2010

Kraljica terana je oseba, izbrana s strani Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa in sodelujočih partnerjev ter deluje v okviru tega društva. Imeti mora znanje s področja vinogradništva, vinarstva, vinske kulture, poznavanja Krasa in javnega nastopanja. Glavna naloga je promoviranje terana PTP in vin z območja vinorodnega okoliša Kras in Krasa nasploh.

POGOJI:

- kandidatka mora biti polnoletna,
- doma mora biti iz vinorodnega okoliša Kras, praviloma iz vinogradniške kmetije in tudi z območja vinorodnega predela Krasa v Italiji (slovensko govoreča),
- razgledana na področju vinogradništva in vinarstva, s poudarkom na teranu, poznavanju Krasa.

Kraljica terana se udeležuje vseh pomembnih prireditev, ki jih organizira Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa po dogovoru s predsednikom društva (Praznik terana in pršuta, občinski prazniki, sejmi Gornja Radgona, Celje, Ljubljana, večji nastopi vinarjev društva – cca. 10 v letu).

Na vseh javnih prireditvah kraljica nastopa s krono in lento v namenjenem oblačilu, govori v imenu Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa in v poslanstvu terana PTP.

Njene naloge in pravice so zapisane v pravilniku.

Prijave zbira do 30. junija 2010:

- Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, Sejmiška 1a, Sežana, GSM 00386 51 399 799,
- Mladinski hotel Pliskovica, 00386 5 7640 250; GSM 00386 31 267 529; e-mail : info@hostelkras.com.

KRAS JE TERAN IN TERAN JE KRAS IN KRALJICA JE OBOJE! PRIJAVITE SE !

Predsednik društva
David MAHNIČ

SPACALOV POHOD

Tudi letos bo v nedeljo, 9. maja 2010, organiziran SPACALOV POHOD – pohod od Škrbine do Štanjela.

Pohodniki se zberemo na Spacalovi domačiji v Škrbini, kjer se pobira prispevek 5€, se zbudimo s kavo in čajem ter se odpravimo na pot. Pot gre mimo vaškega pokopališča, kjer je pokopan Lojze Spacal, po makadamski poti mimo Rubij do odcepa, kjer prek travnika krajšamo pot do glavne ceste. Previdno prečkamo cesto Komen-Branik in gremo proti Malemu Dolu.

V Malem Dolu je prva postojanka, kjer se lahko osvežite. S čajem nas bodo postregli domačini. Po postanku nadaljujemo pot po kolovozu in gmajni proti Kobjeglavi. Sprehod mimo Čotnega kala po vasi do cerkve. Pri cerkvi bo naša druga postojanka, kjer nas bodo Kobjeglavci iz društva Kraški slavček okrepčali za nadaljnjo pot. Tam bo tudi možnost vodenega ogleda cerkve sv. Mihaela.

Po postanku krenemo naprej proti Štanjelu. Pot se vije po kolovozu med borovci in gmajno. Po slabi uri pridemo v Štanjel, ki je tudi naša končna postaja.

Zaključek poti je v gradu, v Spacalovi galeriji, kjer si za piko na i lahko ogledate stalno zbirko slik in grafik našega znamenitega Kraševca, po katerem smo ta pohod tudi poimenovali.

Po opravljenem pohodu se prileže hrana: kraška jota in kozarec terana.

Pohod bo organiziran v suhem vremenu. Na pohod se lahko odpravijo stari in mladi. Pot ni zahtevna, vseeno pa se primerno obujte. Udeležba je na lastno odgovornost. Prevoz iz Štanjela nazaj do Škrbine bo organiziran za voznike, ki bodo vozila pustili na parkirišču v Škrbini.

SPACALOV POHOD, nedelja, 9. maj 2010, ob 10.00, prihod v Štanjel predvidoma ob 14.00, zbirališče na Spacalovi domačiji v Škrbini.

Organizacija: Galerija Lojzeta Spacala Štanjel, TIC Štanjel, Društvo VRT Škrbina, Vaška skupnost Mali Dol, Kulturno društvo Kraški slavček Kobjeglava, družina Spacal

Informacije: TIC Štanjel, tel.: 05 769 00 56, 041 383 986;e-mail: tic.stanjel@komen.si

Galerija Lojzeta Spacala, tel.: 05 769 01 97, e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

VABLJENI!
TIC Štanjel

ČAROBNI DAN V LIPICI

Čarobni dan je dogodek, ki združuje dobrodelno, zabavno ter kulturno dejavnost, le-to pa izpeljemo prek glasbenih, plesnih ter likovnih ustvarjalno-kreativnih delavnic ter nastopov na odru.
Čarobni dan za nas ustvarjalce zares pomeni čarobno ustvarjanje. S pomočjo pokroviteljev in obiskovalcev Čarobnega dne (vsak Čarobni dan je obiskalo v povprečju 10.000 ljudi) smo porušili vse rekorde – zagotovo pa smo presegli rekorde v nasmehih, ki jih vidimo na obrazih družin, ki nas obiščejo, kakor tudi tistih otrok, katerim namenimo dobrodelna sredstva.
V letošnjem letu zato nikar ne spreglejte sledečih Čarobnih dni:
18. aprila v Lipici, junija v Čateških Toplicah, 29. avgusta v Arboretumu Volčji Potok in 19. decembra na Mariborskem Pohorju.

Zaradi izjemne lokacije in kulturno-zgodovinske ter družbene vrednosti kraja smo se odločili, da spomladanski ČAROBNI DAN priredimo v LIPICI. Ponosni smo, da bomo na tokratnem Čarobnem dnevu sodelovali predvsem z lokalnimi in regijskimi organizacijami in društvi, najpomembnejše pa je, da bo tudi sama dobrodelna dejavnost dogodka vezana na regijo, saj bosta kot koordinatorki projekta z nami sodelovali Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana in Medobčinsko društvo prijateljev mladine Ajdovščina.
Pridružite se nam in doživite čarobnost tudi vi, saj boste s svojim obiskom Čarobnega dne pomagali 100 nadarjenim otrokom iz socialno ogroženih družin obiskovanje izvenšolskih aktivnosti.

Dveh reči ne odlagaj na jutri: poboljšanja in dobrega dejanja. Za današnji dan vemo, da ga imamo; ali še jutri doživimo, ne vemo. - Anton Martin Slomšek

Društvo vinogradnikov in vinarjev Kras skupaj s sodelujočimi partnerji ob

40. LETNICI PRAZNIKA TERANA IN PRŠUTA PRIPRAVLJA RAZSTAVO STARIH FOTOGRAFIJ IN OCENJEVANJE KLETI ...

Spoštovani vinogradniki Krasa !

Upravni odbor društva je predlagal, da ob okrogli obletnici Praznika terana in pršuta pripravimo **razstavo starih fotografij**, ki prikazujejo kmečka opravila, predvsem dela v vinogradu, trgatev, predelavo …, prav tako pa lahko tudi druga dela na kmetiji.
Društvo prosi, da prebrskate vaše fotografije, starejše od 20–30 let, in jih do 20. maja 2010 prinesete na KSS Sežana Majdi Brdnik .
STARE FOTOGRAFIJE za pripravo razstave : rok za oddajo je 20. maj 2010, tajništvo društva
Povezali smo se tudi z Goriškim muzejem in upajmo, da bo iz razstave nastalo še kaj več.
Tudi naša zgodovina je del današnjega življenja in trženja naših pridelkov.

Upravni odbor društva predlaga za popestritev praznovanj tudi akcijo **OCENJEVANJE KRAŠKIH KLETI.**
PRIJAVE ZBIRA do 20. maja 2010 tajnica Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa.

Predsednik: David Mahnič

2. FESTIVAL KRAŠKIH VIN »1 KRAS, 1000 OKUSOV«

V nedeljo, 13. junija 2010, in v ponedeljek, 14. junija 2010, od 17. do 22. ure bo grajsko dvorišče v Štanjelu gostilo 2. festival kraških vin »1 Kras, 1000 okusov«, vključen v projekt sodelovanja s »Kraškim mozaikom okusov«.

Festivalska ponudba bo vključevala degustacije kraških vin z obeh strani meje, kraških sirov, pršutov, štiri tematske delavnice, predstavitev kmečkih žen in kuharske ekipe Terra Carsus z gosti, pester kulturni program.

V primeru slabega vremena bo prireditev prestavljena na nedeljo, 27. junija 2010, in ponedeljek, 28. junija 2010.

Več o samem festivalu najdete na spletni strani www.1kras.si.

JAMSTVENI IN PREŽIVNINSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE

JAVNI JAMSTVENI IN PREŽIVNINSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
KOTNIKOVA 28, SI-1000 LJUBLJANA

KRATKA PREDSTAVITEV JAVNEGA JAMSTVENEGA IN PREŽIVNINSKEGA SKLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

V slovenskem prostoru že dolgo deluje Javni jamstveni in preživninski sklad Republike Slovenije.

- Iz **jamstvenega sklada** lahko uveljavljajo pravice delavci, ki jim je delavno razmerje prenehalo iz razloga insolventnosti delodajalca (stečaj, prisilna poravnava) in izbrisa podjetja iz sodnega registra.

Za dodatne informacije pokličite brezplačno številko **080 11 21.**

- Iz **preživninskega sklada** lahko uveljavljajo pravico do nadomestila preživnine zakoniti zastopniki za otroke, ki jim je določena preživnina, vendar je preživninski zavezanci ne plačujejo. Sklad v primeru izpolnjevanja vseh pogojev izplačuje mesečno nadomestilo preživnine, vendar najdlje do dopolnjenega 18. leta otroka.

Za dodatne informacije pokličite brezplačno številko **080 14 14.**

Več informacij lahko dobite na naši internetni strani **www.jps-rs.si**

SEJEM STARIN TER DOMAČE IN UMETNE OBRTI

Stojnice s starinami, izdelki domače in umetne obrti ter različnimi domačimi pridelki in izdelki vas bodo pričakale v zavetju štanjelskih zidov.

TRŽNICE V LETU 2010

tretja nedelja v mesecu od 9.00 do 17.00
od marca do novembra

nedelja, 21. marec
nedelja, 15. avgust
nedelja, 18. april
nedelja, 19. september
nedelja, 16. maj
nedelja, 17. oktober
nedelja, 20. junij
nedelja, 21. november
nedelja 18. julij

KGZS zavod GO
KSS Sežana
TEL: 73 12 856, 73 12 850, 73 12 851

OBČINA KOMEN

DRUŠTVO VINOGRADNIKOV IN VINARJEV KRASA

in **KRAŠKA VINSKA CESTA**

VABIJO NA

OCENJEVANJE VIN NA OBMOČJU OBČINE KOMEN

Ocenjevanje bo v četrtek, 20. maja 2010, ob 10.30 na Gradu Štanjel.

Priznanja za prva tri mesta med belimi in rdečimi vini bodo podeljena na občinskem prazniku 20. junija 2010 v Komnu, kjer bo tudi pokušnja nagrajenih in drugih vin.

VABLJENI !

medobčinsko društvo prijateljev mladine
sežana
partizanska 18, 6210 sežana
tel: 05/73 41 486
e-mail: drustvo.prijateljev@siol.net
ZP MS

www.mdpm.si

PROGRAM ZA OTROKE V OBČINI KOMEN APRIL–OKTOBER 2010

v Zadružnem domu v Komnu ali na prizorišču krajevnega sejma pred pošto:

VSAKO SOBOTO ob 10h
USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE
(za predšolske otroke v spremstvu staršev)

IN ŠE ...
VSAKO PRVO SOBOTO V MESECU ob 10h na dan KRAJEVNEGA SEJMA v Komnu
GLEDALIŠKE PREDSTAVE, ANIMACIJE IN USTVARJALNICE ZA OTROKE

*** 8. 5. 2010**
- ogled gledališke predstave »SIRKEC SIRKEC« v izvedbi pouličnega gledališča Teater Cizamo,
- ustvarjalnice in živžav za otroke, igre in izdelovanje okrasnih predmetov in praktičnih izdelkov iz lesa, papirja in odpadlega materiala.

*** 5. 6. 2010:**
- nastop »ČARODEJA ROMANA«,
- lutkovna delavnica.

*** 20. 6. 2010 ob 17h, PRAZNIK OBČINE KOMEN**
- ogled animacijskega programa »TOVARNA MILNIH MEHURČKOV« v izvedbi pouličnega gledališča Teater Cizamo,
- tematska ustvarjalna delavnica z milnimi mehurčki in plesni dan.

*** 3. 7. 2010:**
- ogled animacijskega programa »BALONNORIJA« v izvedbi pouličnega gledališča Teater Cizamo,
- tematska ustvarjalna delavnica in igre z baloni.

*** 7.8.2010**
- ogled animacijskega programa »BEJBIBUM« v izvedbi pouličnega gledališča Teater Cizamo
- tematska ustvarjalna delavnica in igre s padalom

*** 4. 9. 2010:**
- animacijski program »MALI ŽELOD« pouličnega gledališča Bicikleta,
- voden sprehod v neznano.

*** 2. 10. 2010:**
- ogled lutkovne predstave » PRAŠIČKI« v izvedbi gledališke skupine Mravljice,
- izdelovanje glasbenih instrumentov.

Izvajalci delavnic:
Radica Slavković, Alenka Potočnik, Maja Anderlič Može, Nevija Božeglav, Blaž Ukmar, Adrijana Pipan, Eva Vidmar in Vesna Kovačič, prostovoljci Medobčinskega Društva prijateljev mladine Sežana.

Vljudno vabljeni! Vstop prost!

Vse informacije na sedežu Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana, Partizanska 18, 6210 Sežana in na spletni strani: http://www.mdpm.si/

OBČINA KOMEN
TURISTIČNO INFORMACIJSKI CENTER ŠTANJEL
Štanjel 42c, 6222 Štanjel
tel.: 05/76 90 056, 041 383 986
www.kras-carso.com
e-mail: tic.stanjel@komen.sii

PRIREDITVE V APRILU

Štanjel, Kvadratni stolp
Sobota, 3. april 2010, ob 19.00
OTVORITEV RAZSTAVE VELIKONOČNIH JAJČK – PISANICA 2010
Kulturno društvo Medo ni mona iz Komna že od leta 1997 prireja razstavo velikonočnih jajčk – pisanic. Od leta 2000 se razstava odvija v prostorih gradu Štanjel, tega leta pa je bila tudi prvič izvedena prireditev za otroke »Lov na zlato jajce«.

V Štanjelu želimo letos, na deseto obletnico Pisanice v Štanjelu, združiti moči in skupaj z različnimi društvi, vaškimi skupnostmi, šolami in vrtci iz bližnje in širše okolice pripraviti veliko razstavo pisanic – pirhov, ki bo na ogled **od 3. aprila (otvoritev razstave) do 2. maja 2010 v času uradnih ur TIC-a (8:00–16:00, ponedeljek zaprto, v nedeljah 10:00–16:00).**
Organizacija: KUD Medo ni mona, TIC Štanjel, MDPM Sežana
Informacije: TIC Štanjel, tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986, e-mail: tic.stanjel@komen.si

Štanjel
Nedelja, 18. april 2010, ob 9.00
TRŽNICA STARIN TER DOMAČE IN UMETNE OBRTI
Sejmi starin ter domače in umetne obrti, spremljevalne prireditve potekajo v starem delu Štanjela vsako tretjo nedeljo v mesecu od marca do novembra.
Tokrat boste poleg tržnice prišli na račun tudi tisti, ki jim ročne spretnosti niso tuje.
To nedeljo bo pri Valetovih (stari del Štanjela) v sklopu tržnice potekala **DELAVNICA POLSTENJA (FILCANJA)** iz nepredelane volne.
Organizacija: TIC Štanjel
Informacije: TIC Štanjel, tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986, e-mail: tic.stanjel@komen.si

Štanjel, Pri Valetovih
Nedelja, 18. april 2010, ob 14.00
DELAVNICA POLSTENJA (FILCANJA)
Delavnica polstenja (filcanja) iz nepredelane volne.
Začetna delavnica polstenja je namenjena tako začetnikom kot izkušenim. Tisti, ki se boste s polstenjem srečali prvič, boste najprej izdelali svoj prvi kos polsti – ravno površino in nadaljevali s torbico. Ob tehniki »mokrega« polstenja se boste lahko preizkusili tudi v tehniki suhega polstenja z iglo, iz česar lahko izdelate razne živalice, nakit, rože ...
Pričetek začetne 4-urne delavnice bo ob 14h. Cena začetne delavnice je 25 €. Mlajši se bodo lahko preizkusili v izdelovanju kroglice brezplačno.
V nedeljo, 16. maja 2010, pa bo ob 14h ravno tako v sklopu Tržnice starin ter domače in umetne obrti pri Valetovih potekala nadaljevalna delavnica polstenja.
Cena nadaljevalne delavnice polstenja, kjer boste izdelovali torbe, baretke, klobuke ali zahtevnejše živalice in figure v suhi tehniki je 40 €.
Prijave za delavnico zbiramo v Turistično informacijskem centru Štanjel; Štanjel 42c, 6222 Štanjel, tel.: 05 769 00 56, 041 383 986; e-mail: tic.stanjel@komen.si
Zadnji rok za prijavo na delavnico je dva dni pred vsako delavnico.
Organizacija: TIC Štanjel, KUD Sredina (040 298 723)
Informacije: TIC Štanjel, tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986, e-mail: tic.stanjel@komen.si

Brestovica pri Komnu, pri stari šoli
Nedelja, 18. april 2010, ob 10.00
BR'STOVSKA KOLOOSMICA
Rekreativna kolesarska prireditev s terenskimi kolesi, ki poteka v obliki številke 8. Kolesarska pot, dolžine okoli 25 km je speljana skoraj v celoti po gozdnih in le malenkost po cestnih poteh na Krasu v Sloveniji in Italiji.
Za sopotnike kolesarjev ogled znamenitosti Brestovice.
Med potjo in na zaključku pogostitev z jedmi prave »kraške osmice«, tj. s pršutom, panceto, joto in teranom oz. sokom. Po zaključku družabne igre.
Organizacija: TD Brest Brestovica pri Komnu s sodelovanjem Alternativa šport Štivan Italija, SŠKD Timava, Medja vas Štivan, ŠKD Cerovlje Mavhinje
Informacije:+386 (0)31 719 661 jurij@supra.si +386 (0)31 670 760 stane.svigelj@siol.net www.brestovica.com

Brestovica pri Komnu, stara šola,
Nedelja, 18. april 2010, ob 11.00
BR'STOVSKA ŠPARGLIJADA
Poteka v okviru Festivala špargljev, »Mesec špargljev na Krasu«. Promovira se blagovno znamko **»Br'stovski špargelj«.**
Prireditev vključuje predstavitev in degustacijo več kot 30 različnih jedi iz divjih kraških špargljev. Posebna ponudba frtajle iz špargljev, jajc in kraške pancete ter brstovskih vin ter teranovega in žajblovega likerja.

Tekmuje se tudi v nabiranju špargljev in ob koncu se razglasi kraljico in kralja špargljev.
Družabne igre. Nagrada kraški pršut.

Nedelja, 18. 4. 2010 pred Vaško šolo v Brestovici pri Komnu
11.00:
- otvoritveni nagovor in predstavitev nabiranja divjih špargljev,
- razglasitev kralja in kraljice Br'stovskih špargljev,
- ogled razstave različnih jedi Br'stovk in Br'stovcev iz špargljev,
- ogled ponudbe jedi iz špargljev društva Planta in Butul iz Istre,
- ogled razstave slik slikarjev KUD Pirniče,
- degustacija orginalnih jedi iz divjih špargljev in br'stovskih vin.

12.30:
- prijava in pričetek družabnih iger in podeljevanje nagrad,
- ugotavljanje višine obešenega pršuta in Br'stovske penine,
- za otroke slikanje z voščenkami na temo šparglji,
- ponudba frtalje, pripravljene iz špargljev, jajc in pancete,
- degustacija br'stovskih vin ter žajblovega in teranovega likerja,
- druženje do poznih večernih ur.

Vstopnine ni, cene jedi so simbolične, vse dejavnosti pa so brezplačne.
Prireditev podpira in sofinancira Občina Komen.

Organizacija: TD Brest Brestovica pri Komnu s soorganizacijo: Društvo Planta, Društvo Botul
Informacije: Jurij Smerdelj, +386 (0)31 719 661, jurij@supra.si Ivan Filipčič, tel.: +386 (0)5 766 43 41 www.brestovica.com

PO KOMENSKI OBČINI IN ŠE MALO DLJE

Praznovanja, prireditve, ogledi, izleti, osmice ...

Je kaj zanimivega za vas?
Ta rubrika je namenjena predstavljanju javnih prireditev, ogledov, izletov, osmic in drugih javnih dogodkov v Občini Komen in v njeni bližnji okolici.

Organizatorje prireditev ali dogodkov zato prosimo, da v svojih napovedih navedejo podatke o sami prireditvi/dogodku, kot so: kraj, prostor, datum, trajanje, kratek opis, kontaktne številke ...
Uredništvo Komentarja ne odgovarja za morebitne nevšečnosti, ki bi lahko nastale zaradi napačnih, nepopolno sporočenih prirediteljevih podatkov ali zaradi morebitnih nesporočenih sprememb.
Vsako napoved sporočite po elektronski pošti na naslov komentar@komen.si ali po telefonu na številko 05/76 90 056 (TIC Štanjel).

Uredništvo

Štanjel, Pri Valetovih
Nedelja, 25. april 2010–torek, 27. april 2010
KAMNOSEŠKA DELAVNICA
Kamnoseške delavnice so namenjene ljubiteljem kamna, ki se hočejo učiti oblikovanja kraškega kamna – kako se da iz kamna ročno izklesati trajen in uporaben predmet: vazo, korito, možnar ali pa kar si boste sami zamislili, saj je kamen material, ki spodbuja kreativnost. Predznanje obdelave kamna ni potrebno.
- Delavnice bo vodil kamnosek **Leon Skočič**.
- Kamen za obdelavo, orodja in zaščitna sredstva za uporabo dobite na delavnici.
- Delavnica poteka tudi v primeru slabega vremena – prizorišče pokrijemo z montažno streho.
- Za tiste, ki prihajate od daleč, ponujamo tudi prenočišča v neposredni bližini prizorišča kamnoseške delavnice. Kontaktirajte nas za dodatne informacije.

Cena 20-urne kamnoseške delavnice je **120**€ na osebo, število udeležencev je omejeno, zato pošljite prijavnice čim prej!
Ob prijavi plačajte prijavnino v znesku 50€ kot garancijo za vašo resnost.

Urnik delavnice:
nedelja (25. 4.) od 14h do 18h,
ponedeljek (26. 4.) od 9h do 18h
(s premorom za kosilo) in
torek (27. 4.) od 9h do 18h
(s premorom za kosilo).
Organizacija: Galerija Lojzeta Spacala Štanjel:
Tel.: +386 (0)5 7690197;
email: gradstanjel@guest.arnes.si

Petek, 30. april 2010
Komenski Kras
TRADICIONALNA KRESOVANJA.
Kot vsako leto bodo tudi letos v okviru praznovanja praznika dela po komenskem Krasu potekala tradicionalna kresovanja. V večernih urah bo tako ogenj zagorel v Kobjeglavi, v Komnu ter na Sv. Margareti (med Komnom in Gorjanskim). VABLJENI!

RAZSTAVE V APRILU

Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala
LOJZE SPACAL – STALNA RAZSTAVA GRAFIK
Stalna razstava grafik v galeriji Lojzeta Spacala v Štanjelu.
odprto: 11:00–14:00
sobota, nedelja: 10:00–17:00
ponedeljek: zaprto
Za napovedane skupine tudi izven urnika.
Galerija Lojzeta Spacala v obnovljenem delu gradu Štanjel hrani stalno zbirko slik in grafik Lojzeta Spacala.
V Kraški hiši je urejena etnološka zbirka v dveh nadstropjih.

Informacije: Grad Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala; tel.: +386 (0)5 769 01 97; gradstanjel@guest.arnes.si

Štanjel, Stolp na vratih
Eden od dveh vhodnih stolpov v Štanjel, v katerem je urejena galerija s priložnostnimi razstavami in trgovina s spominki.
Urnik: torek–nedelja: 10:00–18:00
Razstava: MORJE IN KRAS. Razstavljata Boža Bucik in Silva Stantič Prinčič. Na ogled so akvareli ter olja na platnu.
Informacije: Marija Švagelj, Štanjel 6a,+386 (0)5 769 00 18, nassa.desella@siol.net

Štanjel, Kvadratni stolp
RAZSTAVA VELIKONOČNIH JAJČK – PISANICA 2010
Razstava je na ogled v času uradnih ur TIC-a Štanjel (torek–sobota 8.00–16.00; nedelja 10–16, ponedeljek zaprto).
Razstava bo na ogled do 2. maja 2010.
Informacije: TIC Štanjel, tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986, e-mail: tic.stanjel@komen.si

ŠTANJEL, Galerija Pri Valetovih
Štanjel 22a
Galerija v starem delu Štanjela z občasnimi razstavami.
Galerija je odprta po dogovoru.
Informacije: gradstanjel@guest.arnes.si, +386 (0)5 769 01 97

IZLETI IN OGLEDI – APRIL

ŠTANJEL
vsaka nedelja izpred cerkve v Štanjelu
URA: 14:30 – zimski urnik, od novembra do konca marca
15:30 – od aprila do konca oktobra

NEDELJSKO TURISTIČNO VODENJE ZA INDIVIDUALNE OBISKOVALCE
Turistično vodenje vključuje ogled gradu Štanjel, galerije Lojzeta Spacala, cerkve sv. Danijela, Kraške hiše, Stolpa na vratih in Ferrarijevega vrta. Ogled poteka približno 90 minut.
Cena ogleda je 4 EUR na osebo (odrasli) (vstopnina v Galerijo L. Spacala in v Kraško hišo je všteta v ceno vodenja) in 3 EUR (otroci)
Organizacija in informacije: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986

ŠTANJEL, Galerija Lojzeta Spacala in Kraška hiša
Grad Štanjel
odprto: 11:00–14:00
sobota, nedelja: 10:00–17:00
ponedeljek: zaprto
Za napovedane skupine tudi izven urnika.
Galerija Lojzeta Spacala v obnovljenem delu gradu Štanjel hrani stalno zbirko slik in grafik Lojzeta Spacala.
V Kraški hiši je urejena etnološka zbirka v dveh nadstropjih.
Informacije: Galerija Lojzeta Spacala: +386 (0)5 769 01 97; e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

ŠTANJEL, Stolp na vratih
Štanjel 6a
Eden od dveh vhodnih stolpov v Štanjel, v katerem je urejena galerija s priložnostnimi razstavami in trgovina s spominki.
Urnik: torek–nedelja: 10:00–18:00
Organizacija: Nassa desella, +386 (0)5 769 00 18

VOLČJI GRAD
POT KAMNA – UREJENA UČNA POT
Urejena in označena učna pot po vasi in okoli nje. Spoznali boste značilnosti kraške krajine, kraških naselij ter spoznali posebnosti Volčjega Grada, vasi z izredno bogato kamnoseško dediščino in enim največjih ohranjenih prazgodovinskih gradišč pri nas.
Pot je uredilo Društvo Debela griža, ki organizira tudi turistična vodenja.
Informacije: www.volcjigrad.com, TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986

BRESTOVICA PRI KOMNU
OBISK GROFOVE JAME
Brestovica pri Komnu, vsaka zadnja nedelja v mesecu ob 15.00, razen v mesecu avgustu.
Grofova jama (naravna kraška jama z breznom) leži pod vrhom hriba Grmada nad vasjo Brestovica. V prvi svetovni vojni je služila kot zaklonišče avstro-ogrske vojske.
Dostop:
Peš iz Gornje Brestovice, po markirani poti do jame (50 min.) ali iz Dolnje Brestovice po poljski poti z avtom do parkirišča (3 km) in potem še del poti peš do jame (25 min.). Priporočamo pohodno obutev in obleko.
ORGANIZIRAN JE LE OBISK JAME, DO VHODA MORAJO OBISKOVALCI PRITI SAMI.
Kontaktna oseba: JAMARSKO DRUŠTVO SEŽANA, sekcija KOMEN
Jože Terčon, tel.: +386 (0)51 306 964
Peter Pipan, tel.: +386 (0)41 405 642

PUSTNO RAJANJE V TOMAČEVICI IN MALEM DOLU

Avtorica fotografij in oblikovanja strani: Elisabetta Tenze

Slovenija je naš dom. Očistimo jo!

AKCIJA OČISTIMO SLOVENIJO V ENEM DNEVU,
17. april ob 9. uri

Očistimo Slovenijo
v enem dnevu!

V sledečih vaseh so organizirana zbirna mesta za prostovoljce:

Kraj	Zbirno mesto	Kontaktna oseba
Brestovica	stara vaška šola	Irena Švigelj
Brje pri Komnu	Vaški dom	Marko Fon
Gabrovica, Coljava	Brce	Barbara Colja
Gorjansko	pred cerkvijo	Irena Terčon
Gornja Branica	pri cerkvi	Vid Sorta
Hruševica	pri cerkvi	Dimitrij Čigon (info na dan akcije)
Ivanji Grad, Zagrajec	Avtobusna Zagrajec	Stojan Tavčar (051 475 649)
Kobdilj	Na placu	Matjaž Hadalin (051 482 480)
Kobjeglava	Na placu	Edvard Mržek
Komen	OŠ Komen	Pavlin Saša
	Preserski bori	Primož Cotič
Kregolišče	pri koritu	Katarina Pleško
Lisjaki	pri Trobčevih	Klavdija Trobec
Mali Dol	Miškina hiška	Bogdana Furlan
Škrbina	stara šola	Tanja Godnič
Štanjel	eko otok na Polju	Ivo Kobal
Volčj Grad	Kržada	Damjan Pirec

Odpadke bomo pobirali ločeno (prinesite si svoje rokavice in tudi odsevni jopiči ne bodo odveč), in sicer:

- **rumene vreče (plastenke, pločevinke, tetrapaki, sveče,vrečke) ČISTO!!!,**
- **zelene vreče (steklenice, kozarci vloženih živil, druga steklena embalaža),**
- **rdeče vreče (baterije, zdravila, embalaža škropiv, barv, lakov in čistil, akumulatorji, neonske in halogenske sijalke),**
- **črne vrečke (vsi ostali odpadki – tkanine, stiropor, keramika, porcelan, kasete, avtomobilsko steklo,ogledala, plenice, žarnice, od jedi umazana embalaža, trda plastika, vrtno pohištvo in drugi pokvarjeni izdelki ...).**

Odpadke za nadaljnjo predelavo čimbolj stisnite že med samim pobiranjem!
Naravolahkoosvoboditetudivsehguminkosovnihodpadkov,vključnozgolimikaroserijamiavtomobilov,nevarnejšihodpadkov, kot so npr. azbestne plošče, odpadna olja, maziva, barve, nevarna čistilna sredstva, pesticidi in njihove embalaže ne bomo pobirali.
Kontaktne osebe dobijo vreče na občini v sprejemni pisarni od 12. aprila dalje.
Zbirne točke, kjer boste lahko odlagali odpadke, so v Komnu (zbirni center), ki bo na dan akcije odprt od 9h do 16h ter v Štanjelu pri eko otoku na Polju in Zagrajcu na avtobusni postaji. Komunala ne bo odpeljala odpadkov, ki ne sodijo na gornji seznam!

Odpadki morajo biti zloženi po kupih:

- **rumene vreče na kup,**
- **zelene vreče na kup,**
- **črne vreče na kup,**
- **kovina in gospodinjski aparati na kup,**
- **gume na kup.**
- **pohištvo, kopalniška oprema, kavči,vzmetnice na kup.**

Vse dodatne informacije in pojasnila: Katarina 051 260 663, Barbara 031 582 668.
Če se še v kateri vasi dogovarjate za čiščenje, javite kontaktno osebo in zbirno mesto.